

ANIMACIÓ

GENER / ABRIL 1987

***Revista d'Estudis
i Documentació***

***Escola d'Animadors
Juvenils***

3

Formació d'Animadors

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I CIÈNCIA

DIRECCIÓ GENERAL DE JOVENTUT

***Formació
d'Animadors***

Sumari

	Página
En Aquest Número	7
EXPERIÈNCIES	
L'E.A.J., Escola d'Animació Juvenil d'Animació Juvenils.....	11
La Escuela de Animación y Educación Juvenil de la Comunidad de Madrid	33
Escuela Regional de Animación y Tiempo Libre Juvenil. Murcia.	47
Institut Municipal d'Animació i Espai. Ajuntament de Barcelona. Què és i que fa l'Institut Municipal d'Animació i Espai.	57
L'educació del Temps Lliure a les Escoles de Mestres. Joan Maria Senent i Sánchez.....	79
LEGISLACION	
Comunitat Valenciana.....	89
Comunidad Autónoma de Aragón	95
Comunitat Autònoma Balear.....	101
Comunidad Autónoma de Cantabria.....	109
Comunitat Autònoma de Catalunya.....	115

Comunidad Autónoma de Galicia.....	131
Comunidad Autónoma de Madrid.....	141
Comunidad Autónoma del País Vasco.....	155
Comunidad Autónoma de la Rioja	165
INFORMACION	169
QUÈ ÉS	175

En Aquest Número

ANIMACIÓ vol, en aquest tercer número, arreplegar d'una manera monogràfica tot el conjunt de mesures legislatives que les distintes comunitats autònomes han anat publicant els corresponents Butlletins Oficials a l'entorn del tema de la Formació d'Animadors.

Formar animadors, com podreu comprovar a través dels diferents Decrets, Ordres i Resolucions, ha estat una de les primeres preocupacions dels responsables de la joventut.

Se'n dedueix, d'un estudi detallat, un proces bastant homogeni, per bé que no igual i les preguntes que sorggeixen de seguida són:

—Com es regularan les equivalències a nivell de tot l'Estat?

—No hauria estat millor partir d'un Decret marc des del Ministeri de Cultura?

Sabem que hi ha contactes entre les distintes autonomies i

el Ministeri de Cultura per tal d'establir uns criteris comuns en els processos d'expedició de títols, conservant-ne cadascuna les pròpies peculiaritats en els processos de formació tot i que fins ara no s'han produït en una normativa concreta.

Potser la riquesa de l'experiències done com a resultat la coordinació que desitgem.

Com a mostra de les experiències que es duen a terme en escoles i centres de formació us presentem els programes de l'Escola d'Animadors Juvenils de la Comunitat Valenciana, l'Escola d'Animadors Juvenil de la Comunitat de Madrid, l'Escola Regional d'Animació i Temps Lliure Juvenil de Múrcia i l'Institut Municipal d'Animació i Esplai de l'Ajuntament de Barcelona.

Ensems amb aquests, l'experiència de les escoles de Formació del Professorat d'Educació General Bàsica en la introducció de l'àrea de Pedagogia en el temps lliure que exposa un dels pioners Joan Mª Senent de l'Escola Edetània de València.

Encara que el present número de la Revista ha resultat més feixuc que els anteriors, esperem que el seu contingut siga útil per a tots aquells que ens movem en aquest edifici en construcció permanent que és l'Animació.

Experiències

L'E.A.J., Escola D'Animació Juvenil D'Animació Juvenils

L'Escola d'Animadors Juvenils (EAJ), es constitueix fonamentalment com a centre de formació d'Animadors del Temps Lliure Juvenil. Es crea, conseqüentment, amb la intenció de dotar l'animador d'unes bases i recursos d'animació per fer possible la pròpia actuació en relació amb el medi juvenil: vivència del temps lliure, problemàtica i expectatives juvenils. L'EAJ propicia, a través de cursos i activitats d'investigació, la preparació i capacitat de l'animador, tan necessària davant de les noves perspectives d'acció sòcio-cultural, així com una "formació d'animadors del Temps Lliure Juvenil capacitats per a respondre a les necessitats i les experiències de la joventut valenciana".

En un context cultural amb identitat pròpia, reflectida al llarg de l'esdevenir històric, i immersos en l'actual Renaixement de les nostres peculiaritats, l'EAJ no pot romandre aliena a aquest context sòcio-cultural. I per això intenta d'acollir tots els valors culturals característics, des de l'ús de la nostra llengua fins a elements etnogràfics de la cultura popular, incorporant-

los en les activitatsformatives que es realitzen, amb la finalitat de facilitar a l'animador en la seua actuació en un medi concret, aquests elements configuradors de la nostra cultura.

D'altra banda, l'E AJ es converteix en lloc de trovada, on exposar idees i comunicar experiències, per a un intercanvi enriquidor entre animadors procedents de diversos àmbits d'accio i amb diverses postures ideològiques. Es fomenta la participació de l'animador amb la finalitat de contrastar idees i opinions, experiències i realitats, vivències personals, noves perspectives i projectes, i s'estableixen fòrums d'opinió i de debat que obrin horitzons al quefer quotidià, sovint limitat i aïllat de l'animador juvenil.

D'acord amb aquest flux d'idees i intercanvis d'experiències i consolidant la pròpia formació de l'animador, l'E AJ es planteja un objectiu digne d'una cura exquisita: "Potenciar la investigació i l'estudi en el camp de l'oci i del temps lliure". Dit així, pot quedar pretenció; però des de l'E AJ s'intenta aprofundir en el sentit del temps lliure en l'actualitat, determinat per factors sòcio-econòmics i en una conjuntura canviant, en relació al fenomen juvenil. A través de seminaris, projectes diversos d'intervenció, contrastats amb la realitat, es va impulsar l'actitud investigadora, fent de la tasca d'animació juvenil un treball eficaç, compromés i seriós.

L'E AJ posseeix un tret característic: la projecció pública, com a resposta a la demanda i expectatives generades en el camp de l'animació juvenil. Una escola d'animació, en el marc institucional autonòmic, necessita fer front a la dificultat d'ofrir una formació de qualitat. L'E AJ es crea l'Any Internacional de la Joventut, a través d'un Decret, que li confereix el caràcter de centre formatiu i d'investigació, i també projecta les línies d'actuació en el camp de l'animació i temps lliure en l'autonomia valenciana. Això suposa un repte per a l'E AJ, puix es veu en la situació de prendre iniciativa i estar oberta a tot allò relacionat amb l'animació juvenil. D'altra banda, l'Ecola de la Conselleria de Cultura, adscrita a la Direcció General de la Joventut, provoca controvèrsia i recels entre aquells qui senten com a vedat de l'animació en el temps lliure, en creure's invadits en terreny propi. Però res més lluny de la realitat, ja que l'Ecola

no ha estat creada per a monopolitzar, sinó per a oferir una preparació d'acord amb les funcions d'animació, davant de la complexitat i dificultat implícites en una labor de promoció juvenil i, d'altra banda, davant de la fretura de centres de formació on es puguen aprofondir i avançar.

En la dimensió institucional, l'E AJ atén les demandes aparegudes des d'instàncies municipals, coordinant i assesorant les diverses iniciatives plantejades i sorgides per la creixent sol·licitud d'activitats de formació. Això és reflex de la multiplicitat d'accions socials i culturals generades per grups, moviments, associacions i altres col·lectius conformadors del teixit social i, també, de l'impuls d'una política cultural per part dels municipis i mancomunitats. Això s'adverteix en l'expansió d'equipaments com les Cases de Cultura, Centres Socials, Casals de la Joventut, necessitant, alhora, persones capacitades per a desplegar programes d'intervenció de cara a promoure la participació en el progrés social i comunitari. Per això, l'E AJ organitza amb la col·laboració d'ajuntaments cursos de formació, permetent de consolidar les realitats d'animació que ja hi ha i també proporcionar nous processos.

Atés el que hem referit, en l'anàlisi estructural de l'E AJ, aquesta es perfila a través de tres elements que confluixen: 1r. l'impacte de fenomen juvenil; 2n. l'emergència del temps lliure, i 3r. la promoció de la cultura autòctona.

L'E AJ, en el procés formatiu, parteix de l'observació de la realitat social i cultural, fixant-la al fenomen juvenil i, a partir d'ahí, tracta d'evidenciar els indicadors d'aquest, des d'indagar la vida quotidiana i relacional del jove d'avui, passant per acollir-ne les expectatives i els gustos, fins descobrir les particulars situacions problemàtiques i marginadores. La figura de l'animador necessita sintonizar amb el món juvenil, perquè és un món genuí, en què es donen formes d'expressió molt peculiars, necessàries de conéixer; respostes contradictòries a unes pautes socials conformadors i uniformitzants un tant incomprendibles; alternatives originals a estils de vida i actuació.

Estem immersos en una societat de "temps lliure" com a

conseqüència de l'avanç tecnològic i a causa, també, de la reducció del temps de producció laboral, originant, en general, major temps disponible per a les persones i, des d'una visió prospectiva, s'albira una tendència a augmentar. Però, això no és del tot cert, ja que la pròpia tecnologia unida a la crisi energètica ha generat, amb un apogeu considerable en els darrers anys, un temps lliure no-volunt: l'atur. Per això, les claus fonamentadores fa unes dècades d'una societat de temps lliure no serveixen en les circumstàncies actuals, en no preveure's aquest fenomen, autèntic llast social i humà.

Els nous plantejaments del temps lliure han de contemplar aquesta perspectiva, i l'E AJ, part d'aquesta visió crítica que duu l'animador a una anàlisi contrastada de com viuen els joves el temps lliure, les seues reaccions, respostes a noves formes d'ocupar el temps, al capdavall, d'u mateix.

I així, des d'aquesta anàlisi, l'origen de la qual és el reconeixement del fenomen juvenil inclòs en una dimensió de temps lliure i on es recullen els elements d'una cultura pròpia, l'E AJ està oberta a noves perspectives de promoció sòcio-cultural, en un avanç progressiu d'aquesta, i atenta a qualsevol esdeveniment en aquest camp, per a donar una resposta eficaç i un tractament adequat al propi pla de formació. Una escola que passa de ser un simple projecte a una realitat en consolidació, ampliant l'equip de tècnics i formadors i dotant-la de mitjans necessaris per a donar qualitat al procés formatiu de l'animador juvenil.

ÀREES DE FORMACIÓ

L'Escola de Formació d'Animadors de la Generalitat Valenciana pretén, en establir el projecte educatiu, complir els objectius i funcions mijançant una idea del procés de formació des de l'òptica pluridimensional proporcionada per les àrees pròpies de la seu activitat. Aquestes àrees mostren aquest procés com un fet viu, podent accedir-hi a través de diverses postures experiencials i unides de forma directa a les experiències d'animació desplegades en la Comunitat Valenciana. El procés capacitarà l'animador per a intervenir en el medi social, i també proporcionarà als alumnes un contacte amb els

plantejaments constantment produïts en el camp de l'acció sòcio-cultural, des d'una actitud d'apertura a l'intercanvi d'experiències amb aquells qui treballen en el marc de la intervenció social i de recepció activa de les noves experiències amb sensibilitat cap als processos de constant autoformació.

Les àrees, des de les quals s'entén el procés de formació en l'Escola d'Animadors Juvenils són:

A) ÀREA TEÒRICO-PRÀCTICA O DELS CURSOS NORMALITZATS

Correspon als Cursos de formació de Monitors i Animadors Juvenils.

— MONITORS DE CENTRES DE VACANCES

Curs de formació teòrico-pràctic de 100 hores de durada, que capacita per actuar com a Monitor de Centre de Vacances i en activitats de temps lliure infantil i juvenil.

— ANIMADOR JUVENIL - NIVELL I

Curs de formació teòrico-pràctic de 250 hores de durada, desglosats en dues fases de 125 hores cadascuna, que capacita per la coordinació d'activitats i projectes d'animació juvenil i de temps lliure.

— ANIMADOR JUVENIL - NIVELL II

Curs de formació teòrico-pràctic de 100 hores de durada, que capacita per la gestió i direcció d'equipaments socioculturals i programes o campanyes d'animació juvenil, temps lliure i sociocultural.

— ESPECIALITZACIÓ I MONOGRÀFICS

Curs de durada variable, que van dirigits al perfeccionament dels animadors en àrees temàtiques i específiques de la seua activitat.

B) ÀREA DE LA FORMACIÓ PRÀCTICA

Amb el desplegament de la formació pràctica s'ofereix la possibilitat de participar en diverses experiències i activitats d'animació, segons cursos normalitzats.

— SEMINARI DE PRÀCTIQUES, aplicat en els Cursos d'Animadors Juvenils Nivell I/II amb uns objectius:

- * Realitzar un seguiment temporal del període de pràctiques dels participants.
- * Intercanviar experiències d'animació.
- * Supervisar i coordinar els distints projectes de pràctiques.
- * Reflexionar teòricament sobre els distints camps de l'animació.

C) ÀREA DE LA FORMACIÓ PERMANENT

En aquesta àrea es pretén de facilitar a les persones ocupades en el camp de l'animació, tant des d'opcions voluntaristes com amb un status professional, el reciclatge permanent a través de la comunicació amb altres professionals, l'intercanvi d'experiències i el debat en comú. Amb això l'Escola dóna entrada i participació activa a aquells animadors que ja estan treballant en experiències d'intervenció, i també ofereix als alumnes un fòrum de comunicació i debat amb aquests professionals, contribuint alhora al procés d'autoformació permanent i posada al dia, tant dels alumnes com dels "professionals" de l'animació.

D.) ÀREA D'EXPERIMENTACIÓ

A aquesta àrea correspon fonamentalment l'acció dels departaments. En aquests, els alumnes, professors i interessats en els temes d'animació, treballen en equip en projectes de formació comuna i investigació i experimentació.

E.) ÀREA DE LA PRESÈNCIA ACTIVA

L'escola, en un intent d'unir pràctica i teoria, i també estar present, com a realitat, en la dinàmica social, col·labora a través de la presència dels alumnes i professors en diversos projectes d'animació. Per això està oberta a la col·laboració amb qualsevol tipus d'institució en la realització d'activitats socio-culturals.

FORMAR ANIMADORS EN LA COMUNITAT VALENCIANA

La formació d'animadors sòcio-culturals juvenils ha d'estar en consonància amb un projecte de dinàmica social i cultural i del paper a exercir per l'animador dins d'aquest projecte.

La pròpia idiosincràsia juvenil estableix unes formes específiques de viure la relació social i la creació cultural. Formes associatives i col·lectives al voltant de llocs de reunió i centres d'interès configuradors de la realitat sòcio-cultural juvenil. Des d'aquest punt ha d'intervenir l'animador, actuant a través de:

- a) Activitats específiques: centre de vacances, certamen cultural, trobada, debat...
- b) Equipaments juvenils: cases de joventut, oficines d'informació, centres socials, cases de cultura...
- c) Programes globals: de caràcter associatiu, municipal, de barri, etc.

Des de cada una d'aquestes àrees d'activitat l'animador intervé d'una forma voluntària o militant en funció dels propis interessos cívics i humans i d'acord amb el projecte social, polític o religiós per al qual treballa.

En tot cas, la funció de la l'animador consisteix en la intervenció en els processos d'ideació, disseny, planificació, desplegament i evaluació de les distintes activitats i processos de l'animació sòcio-cultural; la seua actuació té com a característiques fonamentals:

- 1.La creació d'una dinàmica territorial (de barri, de la localitat...) de participació social i cultural.
- 2.La promoció d'interrelacions i la comunicació entre les persones i els col·lectius.
- 3.La de facilitar mitjans i recursos per al desplegament de les

iniciatives i les activitats promogudes pels mateixos joves.

4. La consolidació de col·lectius i grups que puguen donar a la dinàmica sòcio-cultural establerta un caràcter de continuïtat.

5. La d'afavorir el caràcter d'autogestió de les accions per part dels mateixos joves, per a poder organitzar-se i donar continuïtat a l'acció sense la presència de l'animador.

En funció d'aquestes àrees d'actuació, el caràcter de l'acció de l'animador i les característiques de la metodologia enprada, la formació va encaminada cap la compliment dels perfils d'animadors següents:

— **Perfil I: Monitor de Centre de Vacances.** Aquell jove que de forma sobretot voluntària dedica part de les seues vacances a col·laborar amb alguna associació juvenil, cívica o de barri, o amb alguna altra institució: ajuntament, empresa, sindicat, en el desplegament d'activitats d'estiu: campaments, albergs, colònies... Encara que en ocasions pot cobrar alguna gratificació per aquesta labor, la seua tasca té un caràcter benèvol i la seua funció es col·laborar en la realització d'alguna activitat.

— **Perfil II: Animador Juvenil nivell I.** Pensem el jove col·laborador assidu d'alguna associació o institució en tasques de promoció sòcio-cultural. Generalment forma part de l'equip d'animació d'aquesta entitat i sovint pot arribar a cobrar pel seu treball. La seua labor té una continuïtat, puix manté una relació estable amb l'entitat amb què col·labora. Entre les seues funcions està la de programar i dirigir activitats específiques: un centre de vacances, un programa d'animació...

— **Perfil III: Animador Juvenil nivell II.** Aquella persona capacitada per a coordinar i gestionar projectes d'animació sòcio-cultural; i també per a la gestió d'equipaments: cases de joventut, centres juvenils o programes anuals de caràcter municipal, de barri o al si d'una associació juvenil. Ha de treba-

llar per a una institució pública o privada, local o supramunicipal, amb vincle laboral. Les seues funcions són les de dissenyar, programar, dirigir i avaluar programes i equipaments, i ha de saber integrarhi els joves i col·laboradors voluntaris d'aquest tipus d'accions.

L'Escola de Formació d'Animadors no dóna una titulació acadèmica, sinó una formació pràctica per a frontar les distintes accions de la dinàmica sòcio-cultural.

Per això, des d'una perspectiva laboral, només necessària per a l'animador nivell II, la qualificació personal serà la titulació acadèmica exigida segons el lloc a ocupar, complementada pels coneixements pràctics adquirits a través de l'Escola de Formació d'Animador Juvenils.

Amb la consolidació de l'Escola d'Animadors Juvenils i la creació i homologació de les Escoles de Formació d'Animadors, s'ha configurat una xarxa d'ofertes, tant públiques com de caire associatiu, que intenta donar resposta a les necessitats de formació en aquest camp als joves, individualment considerats o des de la pertinença a associacions i institucions.

A partit d'aquest moment cal:

1. **Especialitzar l'Escola d'Animadors Juvenils de la Generalitat Valenciana com a centre d'estudis i d'investigació en el camp de l'animació, elevant el nivell i seguretat dels currícula i potenciant el grau de preparació pràctica assolida pels alumnes.**

2. **Diferenciar dos nivells en la realització dels cursos:**

a) **Cursos de difusió, a realitzar en diversos municipis:**

- **El de Monitors de Centres de Vacances.**
- **Els cursos d'especialització monogràfics.**

b) **Cursos de Formació tècnico-pràctica, a realitzar a València, Castelló i Alacant:**

- El d'Animadors Juvenils nivell I.
- El d'Animadors Juvenils nivell II.

3. Adequar els programes de formació i els nivells exigits als dintints perfils d'animador establerts en l'apartat anterior.

4. Potenciar les activitats de formació permanent i suport al treball dels animadors, tant professionals com voluntaris, afavorint-ne la participació en taules redones, seminaris, grups de treball.

5. Consolidar l'Escola com a centre de documentació i suport tècnic a les associacions juvenils i a les pròpies escoles de formació.

6. Donar suport a les Escoles de Formació d'Animadors de les associacions juvenils per a possibilitar el compliment òptim del seu objectiu fonamental de formació dels quadres.

7. Realitzar convenis amb els ajuntaments i l'INEM a fi de potenciar el caràcter provisional del curs d'animadors juvenils nivell II, i també la implantació de la figura de l'animador sòcio-cultural en els nivells locals.

8. Potenciar els contactes i intercanvis amb altres centres de formació d'animadors, tant a l'Estat espanyol com a nivell internacional.

CURS DE MONITORS DE CENTRES DE VACANCES

CERTIFICACIÓ: Monitor de Centres de Vacances.

CAPACITACIÓ:

El curs de Monitor de Centres de Vacances capacita per actuar com a Monitor de Centres de Vacances i en activitats de temps lliure infantil i juvenil.

REQUISITS:

Condició bàsica per a matricular-se en el Curs de

Monitors de Centres de Vacances: tenir 17 anys d'edat complits.

TEMPORALITZACIÓ I FASES:

1. Fase de formació teòrico-pràctica: durada mínima de 100 hores lectives.

2. Fase de pràctiques: 15 dies, com a mínim, en un Centre de Vacances amb la funció de Monitor en pràctiques, o bé en una activitat d'animació de temps lliure equiparable, a realitzar al terme de la fase teòrico-pràctica; supervisada i certificada pel director o coordinador de l'activitat i evaluada per el professorat de l'Escola.

OBJETIUS DEL CURS:

- Conéixer els diversos tipus de Centres de Vacances i altres activitats de Temps Lliure.
- Ser capaç d'animar i moderar l'acció d'un petit grup infantil i juvenil.
- Conéixer el desenvolupament evolutiu del xiquet i de l'adolescent: interessos, conflictes maduratius i de grup.
- Posseir recursos d'expresió i comunicació: oral, corporal, musical, plàstica, audiovisual.
- Conéixer tècniques de natura i aire lliure.
- Posseir recursos de tipus lúdic i festiu.

PROGRAMA CURRICULAR:

1. Anàlisis de l'Entorn.
2. La intervenció Educativa.
3. Psicologia Evolutiva.
4. Tècniques de Reunió de Grup.

5.Tallers d'Expresió:

- oral
- corporal
- audiovisual
- musical
- plàstica.

6.Accions en el Temps Lliure.

7.Tècniques d'Animació.

8.Tècniques d'Aire Lliure.

9.Seguretat.

**CURS D'ANIMADORS JUVENILS
EN EL TEMPS LLIURE - NIVELL I**

CERTIFICACIÓ: Animador del Temps Lliure Juvenil-Nivell I.

CAPACITACIÓ:

El Curs d'Animadors Juvenils, Nivell I, capacitat per la coordinació d'activitats i projectes d'animació juvenil i de temps lliure.

REQUISITS:

Condició bàsica per a matricular-se en el Curs d'Animadors Juvenils-Nivell I, tindre complits 18 anys d'edat.

TEMPORALITZACIÓ I FASES:

1.Fase de formació teòrico-pràctica: durada mínima de 250 hores lectives, que se desglosa en dues fases de formació de 125 hores cadascuna (etapes).

2.Fases de pràctiques: incorporació a programes, campanyes i activitats d'animació juvenil, temps lliure o sociocultural amb una durada mínima i continuada de nou mesos i concertat previament amb l'alumne, estant supervisat i evaluat per professorat de l'Escola.

OBJETIUS DEL CURS:

- Conéixer el fenomen juvenil: medi social, processos de relació, situacions problemàtiques i projecció sociocultural.
- Conéixer els diferents sistemes de planificació d'activitats en el Temps Lliure.
- Desenvolupar tècniques participatives que afavoreixen l'organització dels grups y la dinàmica activa d'aquests.
- Conéixer els elements que integren el treball socio-educatiu en el temps lliure.
- Diferenciar els elements que coformen una metodologia d'animació en el temps lliure.
- Conéixer els elements de la infraestructura i gestió de les activitats en el temps lliure.
- Analitzar els rols d'animació que són específics del coordinador d'activitats.
- Ser capaç de coordinar el desenvolupament d'un pla d'acció d'un Centre de Vacances.
- Investigar en les peculiaritats de la cultura autòctona i popular per incorporarles a les activitats d'animació.
- Posseir recursos d'expresió i comunicació: oral, corporal, audiovisual, musical i plàstica.

PROGRAMA CURRICULAR:

A. **AMBIT DE LA SOCIOPEDAGOGIA**

- A.1. Investigació Social
- A.2. Treball, Lleure i Temps Lliure

- A.3. Temps Lliure, Cultura i Educació
- A.4. Plantejament Educatiu en el Temps Lliure
- A.5. Educació Ambiental
- A.6. Animació Sociocultural

B. ÀMBIT DE LA PSICOSOCIOLOGIA

- B.1. Coneixement del xiquet i del medi
- B.2. Psicologia del jove i de l'adolescent

C. ÀMBIT DE L'EXPRESIÓ I COMUNICACIÓ

- C.1. La Comunicació Interpersonal
- C.2. Tècniques Participatives i de Grup
- C.3. Imatge i Mijans de Comunicació
- C.4. Expressió Corporal
- C.5. Expressió i creativitat
- C.6. Dramatització
- C.7. Expressió Plàstica
- C.8. Expressió Musical
- C.9. Expressió Oral
- C.10. El Joc i l'Expressió

D. TÈCNIQUES DE RECOLZAMENT

- D.1. Gestió i Administració
- D.2. Legislació
- D.3. Educació Sanitària
- D.4. Tècniques d'Aire Lliure
- D.5. Tècniques d'Animació

**CURS D'ANIMADORS JUVENILS
EN EL TEMPS LLIURE - NIVELL II**

CERTIFICACIÓ: Animador del Temps Lliure Juvenil-Nivell II

CAPACITACIÓ:

El curs d'Animadors Juvenils-Nivell II, capacita per la gestió i direcció d'equipaments socioculturals i programes o campanyes d'animació juvenil, temps lliure i sociocultural.

REQUISITS:

Condició bàsica per a matricular-se en el Curs d'Ani-

mador Juvenil, Nivell II, tindre superat el Curs d'Animador Juvenil, Nivell I.

TEMPORALITZACIÓ I FASES:

Fase de formació teòrico-pràctica: durada mínima de 100 hores lectives.

OBJETIUS DEL CURS:

- Dominar els elements de l'estructura i direcció de les activitats en el temps lliure: organització, gestió, administració i animació.
- Conéixer les intitucions i la legislació vigent en el camp de l'acció sociocultural juvenil.
- Tenir una visió global de la política d'animació i associacionisme juvenil.
- Especialitzar-se en un àmbit concret de l'acció sociocultural.
- Analitzar el funcionament i projecció dels equipaments i espais socioculturals.

PROGRAMA CURRICULAR:

1. Política de joventut
2. Gestió d'Equipaments i Programes.
3. Animació sociocultural
4. Recursos juvenils a nivell nacional i internacional
5. Disseny d'espais socioculturals
6. Tècniques de Recoltzament:

- Informàtica
- Imatge
- Marketing

Resumen del Programa.

1. Área Sociocultural.

- 1.1. La Animación Sociocultural.
- 1.2. La Juventud: perspectiva sociológica.
 - 1.2.1. Modelos culturales.

- 1.2.2. Movimientos juveniles.
- 1.2.3. Análisis de la juventud en el medio urbano y rural. La juventud de la C.A. de Madrid.
- 1.2.4. Análisis sectoriales (empleo, enseñanza, marginación, política, ejército...).

2. Área Sicopedagógica

- 2.1. Características de la adolescencia y de la juventud.
- 2.2. Dinámica de grupos.
- 2.3. Bases pedagógicas de la intervención.

3. Área de Organización

- 3.1. Legislación y administración públicas.
- 3.2. Gestión en la animación.
- 3.3. Espacio, cultura y juventud.

4. Área de Técnicas

- 4.1. Creatividad.
- 4.2. Técnicas globalizadas de expresión.
- 4.3. Comunicación y propaganda.
- 4.4. Educación ambiental y técnicas en la naturaleza.
- 4.5. Actividades deportivo-recreativas.

5. Área de Recursos

- 5.1. Recursos en la C.A. de Madrid.
- 5.2. Centros de Información.
- 5.3. Turismo Juvenil.
- 5.4. Otras experiencias.
- 5.5. Reciclaje.

CUSO DE EDUCADORES DE CALLE

En el marco de la formación de "animadores juveniles espe-

cializados" este curso se orienta a la preparación de jóvenes "Educadores de calle". Se trata de una figura polémica y compleja: un joven que desarrolla su actividad con menores o jóvenes en situaciones de marginación social. "Animar a los jóvenes más desanimados", como alguien ha dicho; tarea difícil y polivalente en la que hay que ser capaz de conectar con estos menores y jóvenes, comprender a fondo su situación, orientarles en la situación de los recursos adecuados, contribuir a reforzar sus valores, poco reconocidos socialmente, y espolpear la solidaridad en el desarrollo de actividades en común. La acción del Educador de Calle también se orienta hacia el resto de la sociedad, apoyando la defensa de los derechos de los menores y jóvenes, con frecuencia poco respetados, sensibilizando a la comunidad en la que viven, agujoneando a la Administración en la búsqueda de soluciones.

El joven Educador de calle tiene mucho en común con otros Educadores Especializados y con otros trabajadores sociales en general, pero creemos que posee una función y terreno propio: es un animador de jóvenes en situaciones de alto riesgo.

Resumen del Programa

1. Área Sociocultural

- 1.1. Sociedad y cultura: Socialización e integración social.
Anomía e inadaptación.
- 1.2. Panorámica de los jóvenes en los 80.
- 1.3. Marginación juvenil.

2. Área Psicopedagógica

- 2.1. Psicología del Desarrollo del niño y adolescente.
- 2.2. El educador de calle.
- 2.3. Técnicas básicas de la educación de calle.
- 2.4. Tipologías de acción con menores y jóvenes inadaptados.

3. Área de Derecho y Legislación

- 3.1. Derecho y legislación de menores.
- 3.2. Aspectos de legislación penal y procesal.
- 3.3. Legislación penitenciaria.
- 3.4. Aspectos legales en relación a las drogas.

4. Área de recursos para la Animación.

- 4.1. Técnicas de expresión y comunicación.
- 4.2. Naturaleza y técnicas de Aire Libre.
- 4.3. Técnicas de animación deportivo-recreativas.

Problemática específica

- 1. Empleo juvenil.
- 2. Fracaso escolar.
- 3. Toxicomanías.
- 4. Discriminación de índole sexual.
- 5. Discriminaciones étnicas.
- 6. Delincuencia y juventud reclusa.
- 7. El menor marginado.

TALLERES Y CURSOS BREVES

Concebimos los talleres y cursos breves como espacios para el aprendizaje y especialización en conocimientos y técnicas concretas, que nos sean de utilidad para las tareas de Animación.

Desde las técnicas de comunicación a la Educación Ambiental, pasando por el área de expresión en sus diversas facetas y un largo etcétera, configuran este variopinto bloque.

Dado el carácter de la Escuela en todos los talleres y cursos incluimos elementos pedagógicos y para la aplicación de cada una de las técnicas a las actividades de tiempo libre y animación.

Talleres de Técnicas de Comunicación.
Montar una radio libre.

Taller de Cine-Video.

Taller de Publicidad y Propaganda.

Curso de Formación para Informadores Juveniles.

Taller de Técnicas de Expresión Artística.

Taller de Construcción de Juguetes.

Taller de Teatro de Provocación: (Más allá de la trama).

Taller de Arreglos y Grabación de Maquetas para Músicos Jóvenes.

Taller de Búsqueda, Captura y Degustación de Setas.

Siete Deportes y Medio.

Educación para la Salud y Socorrismo.

SEMINARIOS

Para profundizar e intercambiar experiencias sobre aquellos temas que nos afectan y preocupan y para investigar en otras materias que puedan sernos de utilidad, hemos creado los seminarios. Unos están más ligados a la recopilación e investigación (juegos, educación ambiental...) y por ello tienen carácter permanente. Otros, por el contrario, son de corta duración y se adentran en temas como el empleo juvenil, la educación para la paz...

Seminario de "Educación para la Paz"

Seminario sobre el Medio Urbano: Técnicas de Análisis Sociocultural.

Seminario de Empleo.

Seminarios Permanentes.

Seminario de Educación Ambiental en el Tiempo Libre.

JORNADAS Y DEBATES

La Escuela es algo más que un lugar donde se hacen cursos, talleres... y otras actividades de formación. Es además un lugar vivo, abierto a la discusión y contraste de ideas. Es, en definitiva, un centro de animación.

Jornadas de Colectivos de Prestación de Servicios.

Debate: Movimiento estudiantil de ayer y de hoy.

ACTIVIDADES DEL SEGUNDO Y TERCER TRIMESTRE

Talleres

Fotografía y audiovisuales.

Fanzines.

Técnicas de comunicación.

Carnaval.

La fiesta y el juego.

Teatro en miniatura.

Expresión corporal.

Jazz.

Creación literaria y animación a la lectura.

Técnicas de aire libre.

Curso de monitores de educación ambiental.

El rollo de naturaleza contado a los niños.

Dinámica de grupos.

Mil formas de viajar.

Circo.

Radio 2.

Taller de las artes.

Juego dramático.

Bailes de ayer y de anteayer.

Aves de la región.

Conoce tu región en 10 medios de locomoción.

Las plantas y nosotros.

Sexualidad.

Cocina.

Astronomía.

Seminarios

Legislación sobre aire libre.

Ludotecas.

Animación sociocultural y administraciones públicas.

Empleo.

Planificación de campamentos.

Casas de cultura y modelos de cultura.

Jornadas y debates.

Jornadas sobre Animación Sociocultural en Madrid.

Objeción de conciencia.

Toxicomanías.

2º Jornadas de Asociacionismo Juvenil.

La actividad de la Escuela no acaba aquí. Este año continuaremos la realización de cursos y cursillos en diversos municipios de la Región, con la idea de que la Escuela esté más próxima a todos los jóvenes de la Comunidad en que vivimos.

También seguiremos adelante con el Proyecto de Animación con Jóvenes Estudiantes de Enseñanza Media, ya iniciado de manera experimental el curso pasado.

Igualmente se pondrán en marcha programas de dinamización del asociacionismo juvenil, que contemplan desde el asesoramiento sobre trámites para la constitución y legalización de

una asociación juvenil hasta la confección de programas de actividades, pasando por temas como la financiación y subvenciones, tricuñuelas para la obtención de local, funcionamiento interno del grupo...

SERVICIO DE DOCUMENTACIÓN Y ESTUDIOS

Este año la Biblioteca funcionará ya con plena normalidad y sus fondos sobre Tiempo Libre, Animación, Sociología de la juventud, etc., estarán a disposición de todo el que desee consultarlos.

Además tendremos en depósito los fondos del Centro de Información y Documentación Juvenil (CRIDJ).

Estará también disponible un fichero de recursos con las direcciones de lugares, entidades y personas cuya actividad relacionada de algún modo con la animación tenga algún interés.

Se pondrá en marcha también este curso el gabinete de asesoramiento a proyectos, que nace como un servicio de la escuela dirigido prioritariamente a grupos y colectivos de jóvenes de la región.

La Escuela de Animación y Educación Juvenil de la Comunidad de Madrid.

Dos años es aún poco tiempo para evaluar un proyecto como el de la Escuela de Animación y Educación Juvenil, que se inserta en una compleja realidad social -la juvenil- y cuya utilidad social por tanto sólo puede ser valorada a medio-largo plazo.

Aún así, en estos dos cursos de frenético funcionamiento, hemos tratado de adecuar el proyecto inicial de la Escuela a las demandas y necesidades que percibíamos, lo que ha traído consigo una ampliación notable de la actividad de la Escuela en los municipios de la periferia de Madrid, incluso en las zonas rurales, y una multiplicación y diversificación del número de seminarios, talleres y nuevos cursos que cubren lagunas importantes en la formación que ofrece la Escuela.

De este modo se ha ido configurando la Escuela como una institución útil para el desarrollo del tejido social juvenil en nuestra región y abierta al debate sobre todo aquello que afecta a los jóvenes.

Durante este tiempo ha aparecido con mayor claridad la necesidad de investigar y reelaborar el discurso de la Animación Socio-Cultural para que, lejos de convertirse en una moda primaveral, recupere el papel transformador que debe tener. Es pues un objetivo prioritario del curso 86-87 aumentar la capacidad de elaboración e investigación de la Escuela como complemento imprescindible de la labor de formación y animación.

Paralelamente queremos evitar cualquier virus de academicismo que suele colonizar cualquier centro de formación, impulsando la participación práctica de la Escuela en proyectos de animación y dinamización juvenil que se desarrolle en nuestra región.

Queremos también abrir la Escuela a otros sectores sociales y profesionales a los que hasta ahora no hemos llegado suficientemente y cuyo papel -como en el caso de los animadores profesionales, los trabajadores de la cultura...- es de enorme importancia en el camino de conseguir una Comunidad de Madrid más vivible, solidaria, de todos y para todos.

LOS CURSOS

Los cursos están orientados a la formación de jóvenes que realizarán tareas de animación y dinamización social en medios infantiles y juveniles.

Tres de ellos -monitores de tiempo libre, coordinadores de tiempo libre y animación juvenil- han sido regulados por el Decreto 86/1985 del 17 de julio (BOCM 17 de agosto de 1985) y sus programas oficiales aprobados por Orden de 24 de enero de 1986 (BOCM 3 de febrero de 1986), y por tanto conceden diploma oficial de la Comunidad de Madrid, reconocido en las otras Comunidades Autónomas, mientras que el otro -educadores de calle- trata de satisfacer una demanda social cada vez mayor, como es la de las personas especialistas en marginación juvenil que se mueven en el ámbito de la marginación juvenil. Hasta el momento este curso no ha sido regulado legalmente.

Curso de Monitores/as de Tiempo Libre Infantil y Juvenil.

La antigua figura de *monitor de campamento* está siendo sustituida, a partir de distintas experiencias desarrolladas en los últimos años, por otra mucho más rica y compleja: la de monitor de tiempo libre.

Con este curso pretendemos un perfil de monitor/a capaz de entender que un campamento o una actividad de tiempo libre urbano no son un fin en sí mismos, y que paralelamente se precisa de un verdadero programa de animación de barrio o pueblo, donde la excursión al campo adquiere un papel importante, pero no exclusivo. Un monitor/a que, inmerso en un equipo, dirija su labor a niños o a la gente joven que le rodea.

Resumen del Programa

1. Área Sociocultural

- 1.1. Animación Sociocultural.
- 1.2. La juventud de los 80.
- 1.3. Asociacionismo y Tiempo Libre.
- 1.4. El Monitor como animador.
- 1.5. Definición y objetivos del monitor.

2. Área Educativa

- 2.1. La educación como proceso integral.
- 2.2. Desarrollo evolutivo.
- 2.3. Planificación de tareas.
- 2.4. El monitor como educador.
- 2.5. Dinámica de grupos.
- 2.6. El trabajo en equipo.

3. Área de Organización

- 3.1. Organización de la infraestructura.
- 3.2. Experiencias.

4. Áreas de Técnicas

- 4.1. Técnicas de expresión y comunicación.
- 4.2. Naturaleza: aire libre y educación ambiental.
- 4.3. Salud, alimentación e higiene.

Nota: el área de técnicas ocupa las 3/4 partes del total del curso, en número de horas.

Curso de Coordinadores/as o Directores/as de Tiempo Libre Infantil y Juvenil.

Pasaron ya los tiempos de los *jefes de campamento* y va pasando también el tiempo en que las actividades de *aire libre* se consideraban el único recurso posible para realizar una tarea educativa con niños y jóvenes fuera de lo escolar.

Pretendemos un modelo de coordinador o coordinadora joven, con una clara integración en un equipo de monitores y con una sólida formación en temas educativos y funcionamiento en equipo. Capaz de abarcar una panorámica amplia de las distintas técnicas de animación y un fuerte conocimiento de los recursos disponibles en la Comunidad de Madrid. Es decir, pretendemos una persona que, en un equipo, sea especialista en coordinar.

Resumen del Programa

1. Área Sociocultural

- 1.1. Animación sociocultural.
- 1.2. La Educación en el tiempo libre.
- 1.3. Análisis de la realidad.

2. Área Educativa

- 2.1. Educación: una visión sociológica.
- 2.2. Algunos elementos de sociología evolutiva.

- 2.3. La planificación en las tareas de coordinación.
- 2.4. Características del Monitor y del Coordinador de Tiempo Libre.
- 2.5. Dinámicas de grupos.
- 2.6. Educación para la afectividad.
- 2.7. Educación para la salud.

3. Áreas de Organización

- 3.1. Legislación sobre Infancia y Juventud.
- 3.2. Organización y gestión de recursos.
- 3.3. Experiencias e infraestructuras.

4. Área de técnicas y recursos

- 4.0. Actividades integradas.
- 4.1. Técnicas globalizadas de expresión.
- 4.2. Técnicas de comunicación y propaganda.
- 4.3. Técnicas de Educación Ambiental.
- 4.4. Técnicas de Aire Libre.
- 4.5. Técnicas deportivo-recreativas.

Curso de Animación Juvenil

En los últimos años el tema de la participación de los jóvenes, de la utilización del cada vez mayor tiempo de ocio y el problema de su incorporación a la vida activa plantea la necesidad de contar con personal cualificado que -voluntariamente o de manera profesional- realice tareas de animación con otros jóvenes en su barrio, asociación o en colaboración con alguna institución.

El curso de animación juvenil da un repaso a la problemática juvenil, profundizando en diversos aspectos concretos y basado en el intercambio y el análisis de experiencias de los participantes, desarrollándose ampliamente tanto las técnicas como los recursos de animación sociocultural más adecuados para dinamizar la vida juvenil.

Resumen del Programa.

1. Área Sociocultural.

- 1.1. La Animación Sociocultural.
- 1.2. La Juventud: perspectiva sociológica.
 - 1.2.1. Modelos culturales.
 - 1.2.2. Movimientos juveniles.
 - 1.2.3. Análisis de la juventud en el medio urbano y rural. La juventud de la C.A. de Madrid.
 - 1.2.4. Análisis sectoriales (empleo, enseñanza, marginación, política, ejército...).

2. Área Sicoedagógica

- 2.1. Características de la adolescencia y de la juventud.
- 2.2. Dinámica de grupos.
- 2.3. Bases pedagógicas de la intervención.

3. Área de Organización

- 3.1. Legislación y administración públicas.
- 3.2. Gestión en la animación.
- 3.3. Espacio, cultura y juventud.

4. Área de Técnicas

- 4.1. Creatividad.
- 4.2. Técnicas globalizadas de expresión.
- 4.3. Comunicación y propaganda.
- 4.4. Educación ambiental y técnicas en la naturaleza.
- 4.5. Actividades deportivo-recreativas.

5. Área de Recursos

- 5.1. Recursos en la C.A. de Madrid.
- 5.2. Centros de Información.
- 5.3. Turismo Juvenil.
- 5.4. Otras experiencias.
- 5.5. Reciclaje.

CUSO DE EDUCADORES DE CALLE

En el marco de la formación de "animadores juveniles especializados" este curso se orienta a la preparación de Jóvenes "Educadores de calle". Se trata de una figura polémica y compleja: un joven que desarrolla su actividad con menores o jóvenes en situaciones de marginación social. "Animar a los jóvenes más desanimados", como alguien ha dicho; tarea difícil y polivalente en la que hay que ser capaz de conectar con estos menores y jóvenes, comprender a fondo su situación, orientarles en la situación de los recursos adecuados, contribuir a reforzar sus valores, poco reconocidos socialmente, y espolear la solidaridad en el desarrollo de actividades en común. La acción del Educador de Calle también se orienta hacia el resto de la sociedad, apoyando la defensa de los derechos de los menores y jóvenes, con frecuencia poco respetados, sensibilizando a la comunidad en la que viven, agujoneando a la Administración en la búsqueda de soluciones.

El joven Educador de calle tiene mucho en común con otros Educadores Especializados y con otros trabajadores sociales en general, pero creemos que posee una función y terreno propio: es un animador de jóvenes en situaciones de alto riesgo.

Resumen del Programa

1. Área Sociocultural

- 1.1. Sociedad y cultura: Socialización e integración social.
Anomía e inadaptación.
- 1.2. Panorámica de los jóvenes en los 80.
- 1.3. Marginación juvenil.

2. Área Psicopedagógica

- 2.1. Psicología del Desarrollo del niño y adolescente.
- 2.2. El educador de calle.
- 2.3. Técnicas básicas de la educación de calle.
- 2.4. Tipologías de acción con menores y jóvenes inadaptados.

3. Área de Derecho y Legislación

- 3.1. Derecho y legislación de menores.
- 3.2. Aspectos de legislación penal y procesal.
- 3.3. Legislación penitenciaria.
- 3.4. Aspectos legales en relación a las drogas.

4. Área de recursos para la Animación.

- 4.1. Técnicas de expresión y comunicación.
- 4.2. Naturaleza y técnicas de Aire Libre.
- 4.3. Técnicas de animación deportivo-recreativas.

Problemática específica

1. Empleo juvenil.
2. Fracaso escolar.
3. Toxicomanías.

4. Discriminación de índole sexual.
5. Discriminaciones étnicas.
6. Delincuencia y juventud reclusa.
7. El menor marginado.

TALLERES Y CURSOS BREVES

Concebimos los talleres y cursos breves como espacios para el aprendizaje y especialización en conocimientos y técnicas concretas, que nos sean de utilidad para las tareas de Animación.

Desde las técnicas de comunicación a la Educación Ambiental, pasando por el área de expresión en sus diversas facetas y un largo etcétera, configuran este variopinto bloque.

Dado el carácter de la Escuela en todos los talleres y cursos incluimos elementos pedagógicos y para la aplicación de cada una de las técnicas a las actividades de tiempo libre y animación.

Talleres de Técnicas de Comunicación.
Montar una radio libre.

Taller de Cine-Video.

Taller de Publicidad y Propaganda.

Curso de Formación para Informadores Juveniles.

Taller de Técnicas de Expresión Artística.

Taller de Construcción de Juguetes.

Taller de Teatro de Provocación: (Más allá de la tramoya).

Taller de Arreglos y Grabación de Maquetas para Músicos Jóvenes.

Taller de Búsqueda, Captura y Degustación de Setas.

Siete Deportes y Medio.

Educación para la Salud y Socorrismo.

SEMINARIOS

Para profundizar e intercambiar experiencias sobre aquellos temas que nos afectan y preocupan y para investigar en otras materias que puedan sernos de utilidad, hemos creado los seminarios. Unos están más ligados a la recopilación e investigación (juegos, educación ambiental...) y por ello tienen carácter permanente. Otros, por el contrario, son de corta duración y se adentran en temas como el empleo juvenil, la educación para la paz...

Seminario de "Educación para la Paz"

Seminario sobre el Medio Urbano: Técnicas de Análisis Sociocultural.

Seminario de Empleo.

Seminarios Permanentes.

Seminario de Educación Ambiental en el Tiempo Libre.

JORNADAS Y DEBATES

La Escuela es algo más que un lugar donde se hacen cursos, talleres... y otras actividades de formación. Es además un

lugar vivo, abierto a la discusión y contraste de ideas. Es, en definitiva, un centro de animación.

Jornadas de Colectivos de Prestación de Servicios.

Debate: Movimiento estudiantil de ayer y de hoy.

ACTIVIDADES DEL SEGUNDO Y TERCER TRIMESTRE

Talleres

Fotografía y audiovisuales.

Fanzines.

Técnicas de comunicación.

Carnaval.

La fiesta y el juego.

Teatro en miniatura.

Expresión corporal.

Jazz.

Creación literaria y animación a la lectura.

Técnicas de aire libre.

Curso de monitores de educación ambiental.

El rollo de naturaleza contado a los niños.

Dinámica de grupos.

Mil formas de viajar.

Circo.

Radio 2.

Taller de las artes.

Juego dramático.

Bailes de ayer y de anteayer.

Aves de la región.

Conoce tu región en 10 medios de locomoción.

Las plantas y nosotros.

Sexualidad.

Cocina.

Astronomía.

Seminarios

Legislación sobre aire libre.

Ludotecas.

Animación sociocultural y administraciones públicas.

Empleo.

Planificación de campamentos.

Casas de cultura y modelos de cultura.

Jornadas y debates.

Jornadas sobre Animación Sociocultural en Madrid.

Objeción de conciencia.

Toxicomanías.

2ª Jornadas de Asociacionismo Juvenil.

La actividad de la Escuela no acaba aquí. Este año continuaremos la realización de cursos y cursillos en diversos municipios de la Región, con la idea de que la Escuela esté más próxima a todos los jóvenes de la Comunidad en que vivimos.

También seguiremos adelante con el Proyecto de Animación con Jóvenes Estudiantes de Enseñanza Media, ya iniciado de manera experimental el curso pasado.

Igualmente se pondrán en marcha programas de dinamización del asociacionismo juvenil, que contemplan desde el asesoramiento sobre trámites para la constitución y legalización de una asociación juvenil hasta la confección de programas de actividades, pasando por temas como la financiación y subvenciones, trickeyuelas para la obtención de local, funcionamiento interno del grupo...

SERVICIO DE DOCUMENTACIÓN Y ESTUDIOS

Este año la **Biblioteca** funcionará ya con plena normalidad y sus fondos sobre Tiempo Libre, Animación, Sociología de la juventud, etc., estarán a disposición de todo el que desee consultarlos.

Además tendremos en depósito los fondos del Centro de Información y Documentación Juvenil (CRIDJ).

Estará también disponible un fichero de **recursos** con las direcciones de lugares, entidades y personas cuya actividad relacionada de algún modo con la animación tenga algún interés.

Se pondrá en marcha también este curso el gabinete de **asesoramiento a proyectos**, que nace como un servicio de la escuela dirigido prioritariamente a grupos y colectivos de jóvenes de la región.

Escuela Regional de Animación y Tiempo Libre Juvenil. Murcia

Iniciamos un nuevo programa. Este curso pretende consolidar el proyecto.

Nuestra escuela tiene dos programas básicos: CURSOS Y FORMACION PERMANENTE.

El programa "cursos" contiene cursos de larga duración con objetivos y contenidos definidos y es nuestro plan de formación básico (MONITORES-COORDINADORES-ANIMADORES...). Estos cursos son de carácter regional, plazas limitadas, y tendremos una sola edición de cada tipo.

El programa de formación permanente pretende servir de instrumento de reciclaje, formación especializada, complementaria... y es tan variado como la vida misma.

Hemos pretendido abordar este año los temas que pudieran tener una mayor incidencia en la Región.

El programa de "formación permanente" tiene en su diseño:

cursillos monográficos, seminarios, talleres de apoyo a los programas de la Dirección Regional de Juventud y Deportes, así como cursillos monográficos, seminarios... concertados con diversos Ayuntamientos de la Región al objeto de responder y potenciar sus necesidades y programas.

Iniciaremos este curso nuestro servicio de documentación, biblioteca, dosieres, revistas... como lugar de consulta.

Igualmente, nuestra Escuela iniciará un proyecto de asesoramiento a entidades e instituciones sobre recursos y temas de formación.

CURSO DE MONITORES DE TIEMPO LIBRE

Paso a paso, sesión a sesión, diversión a diversión, podemos llegar en abril, juntos a tener un mejor conocimiento del papel de MONITOR y de sus instrumentos precisos.

Por instrumentos nos referimos, según la importancia que este Curso presta a formar a esta valorada persona, a la reflexión sobre su propia acción y a los elementos socio-psicopedagógico del grupo destinatario (infancia preadolescencia) y del campo de actuación (tiempo libre). Otras sesiones estarán dirigidas a la programación y al conocimiento y aprovechamiento de los recursos indispensables y disponibles de la Región. Parcela importante en calidad y cantidad (de horas) es la de las técnicas, recursos sumamente válido en esta nuestra digna tarea de Monitores de Tiempo Libre.

Destinatarios

Personas que pertenezcan a asociaciones, preferentemente que desarrollen su función con chavales de 8 a 14 años.

Jóvenes que desarrollen su actividad en el tiempo libre o interesados en este campo de acción.

Trabajadores y colaboradores de instituciones públicas o privadas relacionadas con el tiempo libre.

Edad mínima 17 años.

	Contenido	
DURACION		160 HORAS
AREAS	FASE TEORICO-PRACTICA	
Socio-cultural:	Sociología del tiempo libre El monitor de tiempo libre	
Psico-pedagógica:	Etapas del niño y preadolescente Inadaptación-marginación Coeducación Relaciones interpersonales y grupales Planificación-programación Actividades-juegos	
Gestión-Recursos	Legislación Recursos de la región-asociacionismo Medios audiovisuales Propaganda-difusión Prevención e higiene	
Técnicas	1º.. Expresión plástica-Expresión corporal y dramatización 2º Animación y juegos-Medio Ambiente	
(se establecen dos bloques de dos talleres. El participante elegirá un taller por bloque)		

CURSO DE COORDINADORES DE TIEMPO-LIBRE

Y para aquellos que "dieron" los pasos, las sesiones y la alegría el pasado curso con la Escuela (Curso de Monitores), le hemos preparado, aunque lo tendremos servido para enero, el curso de Coordinadores. Y ello a pesar de las disquisiciones de que si Jefe, Director, Coordinador, Moderador, Animador... de Tiempo Libre.

Desde nuestra posición, el curso iniciará en la planificación-programación, en el acceso y utilización de los recursos legislativos, organizativos y de coordinación, las relaciones interpersonales grupales...

Además, claro, de los contenidos previstos en las áreas y que se desarrollan en el programa que acompaña estas líneas.

Buen curso, buena "coordinación" y vamos a ver si cambiamos "para mejor" el Tiempo Libre en la Región.

Destinatarios

Participantes de los Cursos de Monitores impartidos por la Escuela durante los cursos 85-86 y 84-85 que hayan superado la fase teórico-práctica (presentación de proyecto-memoria).

Contenido

DURACION	160 HORAS
AREAS	FASE TEORICO-PRACTICA
Socio-cultural	Sociedad y cultura Ocio, tiempo libre y animación Análisis diagnóstico del entorno social. Indicadores Experiencias asociativas y tejido social La intervención Los protagonistas de la intervención el animador
Psico-pedagogía	Educación y tiempo libre: bases pedagógicas para la intervención en el medio Modelos de intervención desde las principales corrientes pedagógicas Características del animador/coordinador Metodología educativa para el tiempo libre Desarrollo evolutivo en la infancia y preadolescencia El juego como factor de desarrollo El grupo como medio educativo: la

comunicación las relaciones interpersonales
 Desajuste en el entorno

Gestión-Recursos

Espacios educativos en el tiempo libre
 Importancia de la planificación: elaboración de proyectos
 Organización: organigrama, reparto de tareas y responsabilidades
 Gestión de recursos: institucionales, económicos, infraestructura y política juvenil

Técnicas

Dinámica de grupos y técnicas reuniones
 Técnicas de animación y juegos
 Imagen, medios de comunicación y difusión

CURSO DE ANIMADORES

¡Va por ellos!, por los animadores de nuestra región, algunos con años de veterania. Son los invitados especiales. Para aquellos que trabajan en asociaciones, entidades, colectivos, equipamientos.

En este campo de actuación hemos establecido dos niveles:

En el nivel I valoramos especialmente el papel que la animación y el animador desarrolla y tiene como dinamizadores y favorecedores de cambios y de canales de participación. Por ello también incidimos en la comunicación, en las relaciones interpersonales y grupales, programación, recursos y dos bloques de técnicas a elegir una de ellas por bloque, lo que permite una mayor profundización en las materias.

El nivel II es de especialización (curso de Anima-

ción Juvenil y curso de Animación Socio-cultural y se desarrollará en el curso 87-88).

Destinatarios

Personas que pertenezcan a asociaciones e instituciones públicas o privadas relacionadas con la animación. Asociaciones de vecinos, clubs juveniles.

Personas que realizan tareas de animación en enseñanzas medias, universidad, educación de adultos.

Responsables de equipamientos públicos: Escuelas-Universidades populares, ludotecas, trabajadores sociales, cooperativistas, casas de juventud...

Contenido

DURACION	160 HORAS
AREAS	FASE TEORICO-PRACTICA
Socio-cultural:	Cultura y sociedad Animación-animator socio-cultural Ámbitos-sectores de intervención Conocimiento social de la realidad Programas y perspectivas en la Comunidad Autónoma Comunicación: sociología, canales.
Psicopedagogia	Dinámicas de grupos Corrientes pedagógicas de intervención S-C Educación y problemática del entorno Programación
Recursos	Legislación Servicios Asociacionismo Reciclaje y documentación

Técnicas
(se establecen dos bloques de dos talleres. El participante elegirá un taller por bloque)

1º.. Medios comunicación audiovisuales-Animación macro-grupos.
2º.. Medios comunicación escritos-Expresión corporal y dramatización

FORMACION PERMANENTE

El programa de Formación Permanente está destinado a la especialización, reciclaje, perfeccionamiento, profundización en temas concretos y al favorecimiento de intercambios de experiencias en el terreno de la Animación y Tiempo Libre. Perseguimos este objetivo con cursillos monográficos, seminarios, talleres, conferencias... Con este programa se pretende atender las múltiples necesidades de formación que generan los distintos programas y actividades que en el ámbito juvenil desarrollan los distintos colectivos, asociaciones y entidades públicas y privadas.

El programa de Formación Permanente puede entenderse también como apoyo a los cursos de larga duración realizados por la Escuelas Regional de Animación y Tiempo Libre Juvenil y como formación complementaria para monitores, educadores y animadores que habiendo ya participado en los anteriores cursos desean continuar como reciclaje o profundización en diversos temas o técnicas así como asesoramiento de programas y proyectos. Es por este motivo por el que resulta un programa de gran variedad que aborda los temas más diversos en función de las diferentes necesidades detectadas.

En definitiva, este programa intenta cumplir una función dinamizadora de la Escuela Regional de Animación y Tiempo Libre Juvenil y atender las demandas concretas y prácticas que en el campo de la formación surgen en nuestra región.

Por último, decir que no se trata de un programa acabado, sino en constante adaptación, ya que muchos son los temas y sectores que precisan de atención, lo que constituye el reto de

futuro para la aún joven Escuela Regional de Animación y Tiempo Libre Juvenil,

PROGRAMA DIRECTO

Constituye este programa las actividades diseñadas y realizadas en su totalidad por la Escuela Regional de Animación y Tiempo Libre Juvenil. Actividades de ámbito regional.

Las inscripciones se realizan en la Secretaría de la Escuela.

Cursillos Monográficos

Cursillo de COMIC

Cursillo de DISEÑO GRAFICO

Cursillo de PROGRAMACION PARA ASOCIACIONES Y ENTIDADES JUVENILES

Cursillo de SANIDAD E HIGIENE EN ACTIVIDADES DE TIEMPO LIBRE

Cursillo de ANIMACION EN LA UNIVERSIDAD

Talleres

Taller de PLASTICA

Taller de ROCK

Seminarios

Seminario de EXPERIENCIAS DE ANIMACION EN F.P. Y BUP

Seminario de JUVENTUD RURAL

Seminario de CAMPOS DE TRABAJO

PROGRAMA CONCERTADO

Con el ánimo de atender los programas de juventud que se llevan a cabo en los distintos Municipios de la Región, se va a realizar un conjunto de actividades de formación en colaboración con Ayuntamientos. Se pretende con ello, por una parte, apoyar el trabajo mediante cursos prácticos de formación en lugares con problemáticas diferentes y, de otro lado, extender los servicios de la Escuela Regional de Animación y Tiempo Libre Juvenil a todo el ámbito regional. Esta modalidad se ini-

cia en el presente curso y es pretensión de la Escuela Regional ampliar este tipo de programas de colaboración progresivamente en los sucesivos cursos.

Este programa se realiza con destino preferente para un municipio y zona, quedando abierto al resto de la Región. Las inscripciones de actividades del programa concertado se realiza en los servicios de Juventud de la Concejalía de Juventud del Ayuntamiento donde se realice.

AYUNTAMIENTO DE MURCIA y Municipios Proximos

Cursillo de GESTION DE PROGRAMAS DE JUVENTUD

Cursillo de INTERVENCION SOCIAL

Cursillo de PROGRAMACION PARA ASOCIACIONES Y ENTIDADES JUVENILES

AYUNTAMIENTO DE CARTAGENA y Municipios Proximos

Cursillo de INTERVENCION SOCIAL

Cursillo sobre DELINCUENCIA JUVENIL Y REACCION SOCIAL

Cursillo de ANIMACION DE ALBERGUES, COLONIAS Y CAMPAMENTOS

Cursillo de SUPERMERCADO DE CARNAVAL

Cursillo de EDUCADORES DE CALLE

Cursillo sobre LUDOTECAS

AYUNTAMIENTO DE ALHAMA y Municipios Proximos

Cursillo de NATURALEZA Y EDUCACION AMBIENTAL

Cursillo de TECNICAS DE CAMPISMO

AYUNTAMIENTO DE CEUTI y Municipios Proximos

Cursillo de CENTROS DE TIEMPO LIBRE

AYUNTAMIENTO DE YECLA y Municipios Proximos

Cursillo de DINAMIZACION DE COLECTIVOS

AYUNTAMIENTO DE CIEZA y Municipios Proximos

Cursillo de ANIMACION SOCIO-COOPERATIVA

AYUNTAMIENTO DE CEHEGIN y Municipios Proximos

Cursillo de ANIMACION EN CASAS DE JUVENTUD

**INSTITUT MUNICIPAL
D'ANIMACIÓ I ESPLAI
Ajuntament de Barcelona.**

**Què és i que fa
l'Institut Municipal
d'Animació i Esplai.**

L'Istitut Municipal d'Animació i Esplai de l'Ajuntament de Barcelona —l'IMAE— és un servei municipal que s'ofereix a la ciutat com a eina de formació, d'assessorament i d'investigació. Està adscrit a l'Àrea de Joventut.

0.1 QUÈ ES PLANTEJA I ON SE SITUA

L'Istitut es planteja, en la seva feina quotidiana, facilitar informació i recursos als animadors sòcio-culturals de Barcelona amb un estil que corre paral·lel al territori, a la cultura i a la complexitat de la ciutat.

0.1.1 Una animació i uns animadors per a la nova crisi urbana

Els que intervenen en la dinamització sòcio-cultural de la ciutat demanen i busquen respostes operatives a la crisi econòmica estructural, saben que els ciutadans han de recuperar la prestació de molts serveis que actualment dóna l'Administració, analitzen els canvis demogràfics i culturals, s'adonen de

l'impacte de les noves tecnologies en la vida personal i comunitària, constaten la pèrdua d'identitat local, i la pobresa del teixit sòcio-cultural urbà. I és des d'aquesta òptica on l'Institut estructura els seus serveis de formació, d'assessorament i d'investigació, per ser una eina de treball útil.

0.1.2 Una animació i uns animadors que Intervenen des del temps desocupat

L'institut opta, també, per la intervenció en el temps desocupat. I, a partir d'aquí, potencia la intervenció en el conjunt de la vida urbana. Un temps desocupat potenciat per l'automatització i la informàtica que ens ha evocat a l'atur tecnològic i a una setmana de 150 hores desocupades. Un temps desocupat, viscut com imposat, que hem d'aprendre a omplir creativament i a usar per fer ciutat, grup, cultura o oci. Un temps colonitzat per poderoses indústries culturals consumistes que comporten un consum passiu. Un temps, però, òptim per a la socialització, la creació de cooperatives d'autoocupació, la reapropiació de la ciutat, un consum crític, la programació d'activitats en centres... Un temps diferent per a una ciutat més personal i activa.

0.1.3 Una animació i uns animadors per intervenir a una cultura territorial i quotidiana

En temps de crisi/canvi cal innovar. Per això l'Institut, des dels seus serveis, facilita propostes i recursos d'anàlisi i formació perquè els barris de la ciutat, els equipaments sòcio-culturals, els grups territorials..., iniciin i reforcin processos per trobar solucions noves als problemes actuals a partir de crear noves formes organitzatives i de participació, d'intervencions qualificades i dinamitzadores en sindicats, moviments socials, cercles i equipaments..., amb l'únic objectiu de facilitar i crear, des de la cultura, comunicació i comunitat: *desenvolupament comunitari*. Potenciant, amb la descentralització, el territori/barri com espai idoni on optimitzar la vida quotidiana de la comunitat a partir de la creació social: d'un nou teixit sòcio-cultural variat, interaccionat, actiu i dinàmic.

0.2 UN CENTRE D'ANIMACIÓ PER A LA FORMACIÓ D'ANIMADORS

L'animació sòcio-cultural és una metodologia d'intervenció sòcio-cultural que, bàsicament, potencia processos de grup d'una manera no directiva. Per això és útil a la ciutat; facilita que Barcelona es transformi en una ciutat participativa, amb una sòlida democràcia de base, amb una cultura viva en produccions culturals expressives des de l'entremat dels barris, amb una dinàmica de pacte i col·laboració entre Administració, Associacions i Privat...

L'animació, doncs, és els substrat fonamental de l'Institut. I, des d'aquí, l'Institut prepara animadors sòcioculturals per intervenir en el teixit sòcio-cultural de la ciutat en aquests temps de canvi, des d'un treball sòcio-cultural en un territori concret, amb un mètode d'anàlisi *interdisciplinari* i un plantejament de la intervenció *pluriprofessional*. Uns animadors que treballen des de la *cruïlla/pacte* entre Administració Pública i Societat Civil i que estan capacitats per conèixer les necessitats i els interessos de l'entorn. Uns animadors que, bàsicament, potencien processos grupals i faciliten la seva coordinació en xarxes de cooperació ciutadana. Uns animadors en definitiva, *relacionals* que intervenen des de l'òptica del temps desocupat i a partir d'un treball, des de la cultura entesa com a manera de sentir, entendre i modificar l'entorn i que saben que la seva intervenció només la justifica el creixement qualitatius i quantitatius de *moviments sòcio-culturals urbans*.

L'Institut, per fer tot això, facilita recursos, tècniques, qüestions tècniques i d'anàlisi, pràctiques...

0.3 L'ORGANITZACIÓ DE L'INSTITUT

Malgrat posar l'accent en la formació, l'institut és un centre d'animació que, entre altres serveis, forma i recicla animadors sòcio-culturals.

0.3.1 Departament de formació.

S'estructura en diferents mòduls que responen a la manera pròpia d'intervenir que, actualment, es dóna a Barcelona.

0.3.1.1 Cursos d'Introducció a l'Animació Sòcio-Cultural.
Potencien la formació sòcio-cultural, en grup i per un espai de 150 hores, a totes aquelles persones que treballen o volen treballar, en el seu temps desocupat, a partir de trams d'edats: animadors de nens i nenes, animadors de joves, animadors d'adults i animadors de vells.

0.3.1.2 Curs d'Animació Sòcio-cultural.

El curs planteja, en tres nivells de 275 hores cada un, profundir els objectius, els continguts i la metodologia de l'animació sòcio-cultural per assegurar una formació rigurosa i tècnica.

0.3.1.3 Cursos monogràfics.

Per temes d'especialització, tallers de recursos, seminaris... És la Formació Permanent.

0.3.2 Altres activitats.

L'institut Municipal d'Animació i Esplai no limita les seves activitats a l'àmbit exclusiu de la formació, car formar suposa conèixer i analitzar la ciutat i, especialment, les experiències d'animació sòcio-cultural que es porten a terme. Comporta investigar i, a vegades, assessorar... L'institut, però, tot això ho fa amb els departaments municipals que també tenen aquestes tasques o incidència.

0.4 A QUI VA DIRIGIT AQUEST PROGRAMA

A aquells que pensen que no són només tècnics, difusors o manetes, i volen fer responsablement un treball de dinamització sòcio-cultural urbana amb un pes específic entre grups i la mateixa ciutat.

0.4.1 Animadors Tècnics

Que treballen en tècniques de suport a l'animació com àudio-visuels, tallers d'expressió i d'artesanía...

0.4.2 Animadors Esportius

Que coneixent l'esport saben que hi ha un camp circumdant d'interrelacions i de cultura.

0.4.3 Animadors Institucionals

Que treballen a casals de joves, centres cívics, clubs d'esplai, col·lectius, institucions privades o públiques.

0.4.4. Animadors Comunitaris

Que en l'assistència i els serveis socials no donen només la solució puntual, sinó que contemplen cada cas i grup en el conjunt de la trama ciutadana.

0.4.5 Animadors Sòcio-Educatius o Educadors Especialitzats

Que estan a escoles, moviments sectorials, internats...

0.4.6 Animadors de Barri

Que es mouen en associacions de veïns, paròquies, entitats... per un creiximent en qualitat de la vida comunitària.

0.4.7 Animadors i Monitors en general

Que de una manera voluntària dediquen un bon tros del seu temps lliure a l'acció sòcio-cultural de grups.

0.4.8 Professionals

Que des de la psicologia, la sociologia, l'antropologia, el teatre, el cinema, l'art, el turisme, l'ensenyament... volen endinsar-se en la metodologia de la intervenció sòcio-cultural.

0.4.9 A tots els Ciutadans de Barcelona

Que saben que una ciutat no es fa des de casa, sinó participant.

1. LA FORMACIÓ REGLADA

La intervenció en grups de nens i nenes, de joves, de vells, en la comunitat, en entitats, equipaments, institucions, zones territorials..., ha creat la figura d'un animador infantil, de joves, de vells o d'adults que, per l'experiència que portem a Barcelona, l'institut ha pogut fixar en uns objectius, uns continguts i una metodologia de formació en grup, pròpia: els *Cursos d'Iniciació a l'Animació sòcio-cultural*.

I per als que volen a profundir, que ja treballen en equips d'animadors, en centres, en associacions, entitats..., un *Curs d'Animació sòcio-cultural* que ajudi a l'animador a fixar metodologies, a solucionar conflictes, a reforçar intuïcions i a formar-se tècnicament amb eficàcia i profunditat.

1.1 CURSOS D'INTRODUCCIÓ A L'ANIMACIÓ SÒCIO-CULTURAL

Cada dia hi ha més joves —i no tan joves— que volen dedicar una part del seu temps desocupat a intervenir en activitats sòcio-culturals al barri, als centres d'esplai, al Casal de joves, a l'associació, al centre cívic o a la llar de la gent gran. Són conscients que no n'hi ha prou amb viure la vida personalment. Necessiten construir-la en grup i en comunitat: fent ciutat! I així que posen mans a la feina s'adonen que els falten recursos, instruments d'anàlisi, maneres d'estar o d'intervenir en un grup, i tot un pilot de coses que es resumeixen en formació. Una formació ben poc acadèmica, però que els introduceixi, de veritat, en allò que estan fent o que volen fer. Per a tots aquests voluntaris, l'Institut ha preparat aquests cursos on la teoria i la pràctica s'entrecreuen amb l'interès per intervenir a grups i equipaments de nois i noies, de joves, d'adults o de gent gran...

En aquest curs hi ha dues modalitats de Cursos d'Introducció a l'animació Sòcio-cultural: els que es fan a l'Institut i per a tots els animadors de la ciutat, i aquells que es fan en els districtes.

1.1.1 Animadors Infantils

El treballar en l'esplai dels nois i de les noies ens ha ensenyat que calia plantejar un curs que enllaçés molt amb la manera com cal fer esplai a la ciutat de Barcelona. Un curs que ajudi l'animador a saber intervenir amb els grups de nois i noies, que li doni pistes per treballar amb l'equip d'animadors que li faciliti l'organització i la planificació d'activitats, que li doni tècniques i que, sobretot, el pista per no fer de l'esplai una repetició de l'escola o un parc.

CONTINGUTS

0. Presentació del grup i formalització d'un contracte propi de formació.
1. L'Animació sòcio-cultural en el temps desocupat dels nens i les nenes de Barcelona.
 - 1.1. Què és l'Animació sòcio-cultural i com intervé?.
 - 1.2. Què fan els nens i les nenes de Barcelona?.
 - 1.3. La intervenció des de l'Administració, les Associacions i el Comerç.
 - 1.4. Animació sòcio-cultural i lleure infantil: renovació i perspectives.
2. El nens i les nenes de la ciutat.
 - 2.1. Origen i evolució del concepte nen/nena.
 - 2.2. Comparació per edats dels seus gustos, necessitats, afeccions...
3. Les motivacions que porten a fer d'animador.
 - 3.1. Les motivacions personals de l'animador i la seva influència en allò que fem amb els nens i les nenes.
 - 3.2. L'animador com a model social.
4. La intervenció dels animadors per facilitar processos de grups i equipaments.
 - 4.1. Funcions de l'animador.
 - 4.2. L'organització de l'equip d'animadors.
 - 4.3. Les interrelacions i les actituds personals: anàlisi.
 - 4.4. El càstig.
 - 4.5. Dinàmica de grups.
 - 4.6. L'espai com a element de relació i d'intervenció.
 - 4.7. Salut i qualitat de vida.
5. L'organització i la planificació.
 - 5.1. El disseny de la planificació.
 - 5.2. Planificació i vida quotidiana.
 - 5.3. Planificació a la ciutat i fora ciutat.

6. Aspectes sectorials per a la intervenció.

- 6.1. La tecnologia.
- 6.2. Natura i ecologia urbana.
- 6.3. Natura i ecologia al camp.
- 6.4. Els jocs i l'esport.
- 6.5. La dansa i el ball.
- 6.6. La dramatització.
- 6.7. La música i el cant.
- 6.8. La plàstica.

1.1.2. ANIMADORS DE JOVES

Per a tots aquells joves que d'alguna manera, i de forma voluntària estan treballant en el camp de l'animació en qualsevol tipus d'equipament o entitat com casal, entitat de barri, grups o moviments juvenils..., i estiguin interessats a recollir recursos, informació i a reflexionar, analitzar i debatre tots aquells temes relacionats amb el seu camp d'actuació. Per als animadors juvenils que pensen i saben que després d'un temps d'intervenció en l'àmbit dels joves cal replantejar-se la feina, reciclar-se, tornar a sentir i a pensar, refer-se, posar-se en qüestió..., i tornar-hi. Per ells, un curs d'introducció per treballar a l'equip de joves, en dinamització d'entitats, col·lectius, barris, produccions culturals...

CONTINGUTS

0. Presentació del grup i formalització d'un contracte propi de formació.

1. Animació sòcio-cultural i temps desocupat en els joves de Barcelona.

- 1.1. Què és l'Animació sòcio-cultural i com intervé?.
- 1.2. Qui són i que fan en el temps desocupat els joves de la ciutat.
- 1.3. La intervenció sòcio-cultural des de l'Administració, les Associacions i el Comerç.
- 1.4. Les experiències que s'han fet: realitats i perspectives.

2. Els joves de Barcelona.

- 2.1. Els joves i la joventut: evolució i presentació.
- 2.2. Valors, conductes i intervenció sòcio-cultural en joves.

3. Les motivacions que porten a fer d'animador de joves.

- 3.1. Les motivacions personals de l'animador i la seva influència.
- 3.2. L'animador de joves com a *model social*.

4. La intervenció dels animadors per facilitar processos de grups de joves i equipaments.

- 4.1. Funcions de l'animador.
- 4.2. L'organització de l'equip d'animadors de joves.
- 4.3. Les interrelacions i les actituds personals: anàlisi.
- 4.4. Dinàmica dels grups.
- 4.5. L'espai com a element de relació i intervenció.
- 4.6. Salut i qualitat de vida.

5. L'organització i la planificació.

- 5.1. El disseny de la planificació.
- 5.2. Planificació i vida quotidiana: concreció de la planificació.
- 5.3. Planificar a Barcelona.
- 5.4. Planificar fora de Barcelona.

6. Aspectes sectorials per a la intervenció.

- 6.1. Moda i disseny.
- 6.2. Difusió i propaganda.
- 6.3. Les arts plàstiques.
- 6.4. Natura: ecologia i excursionisme.
- 6.5. Vida alternativa i alternatives de vida.
- 6.6. Pau i antimilitarisme.
- 6.7. Noves tecnologies.
- 6.8. La ràdio.
- 6.9. El vídeo.
- 6.10. Les neures personals i les col·lectives.

1.1.3. ANIMADORS COMUNITARIS

Les associacions de veïns, associacions, entitats i grups de ciutadans organitzats, gestors de centres cívics, gent que està treballant a l'esport..., tenen clar que la intervenció al propi grup i al teixit ciutadà és cada dia més difícil si no es disposa d'un bon coixí teòrico-pràctic de reflexió i de recursos. La passivitat, el consumisme, un cert desengany, un fort individualisme -per apuntar alguns trets- fan que cada dia hi hagi més persones lligades a aquestes entitats que volen formar-se en grup per canviar experiències, aprofundir continguts, buscar nous recursos i llançar-se, després, a dinamitzar el seu entorn amb ganes renovades. Pels que han fet l'opció d'autoorganitzar-se en petites xarxes per prendre responsabilitats públiques, el curs ofereix un espai per situar les crisis, els problemes i les solucions... a Barcelona ciutat.

CONTINGUTS

0. Presentació del grup i formalització d'un contracte propi de formació.

1. L'animació sòcio-cultural en el temps desocupat de la ciutat.

1.1. Què és l'Animació sòcio-cultural i com intervé?

1.2 El temps desocupat i l'organització de petites xarxes de cooperació ciutadana.

1.3 La intervenció sòcio-cultural des de l'Administració, les Associacions i el Comerç.

1.4 Les experiències d'organització comunitaria a Barcelona: realitats i perspectives.

2. Conèixer Barcelona.

2.1 La ciutat i Barcelona ciutat.

2.2 Rutes i ambients de Barcelona.

2.3 La descentralització.

3. Les motivacions que porten a fer d'animador comunitari.

3.1 Les motivacions personals de l'animador i la seva influència en grup i equipament.

3.2 L'animador comunitari com a *model social*.

4. La intervenció dels animadors per facilitar processos comunitaris en grups i equipaments territorials.

4.1 Funcions de l'animador.

4.2 L'organització de l'equip d'animadors comunitaris.

4.3 El treball territorial i amb altres animadors i interventors.

4.4 Anàlisi de les interrelacions i les actituds personals.

4.5 Dinàmica dels grups.

4.6 L'espai com a element de relació i d'intervenció.

4.7 Salut i qualitat de vida.

5. L'organització i la planificació.

5.1 El disseny de la planificació.

5.2 La planificació i els seus condicionants.

5.3 Les tècniques de programació.

6. Els aspectes sectorials per a la interacció.

6.1 La natura i l'ecologia.

6.2 El joc i l'esport.

6.3 La festa.

6.4 La plàstica.

6.5 La imatge i la difusió.

6.6 Tecnologia i vida quotidiana.

6.7 La ràdio.

6.8 El video.

1.1.4 ANIMADORS DE VELLS

Barcelona és, cada dia, una mica més vella. La gent gran va agafant consciència que és molta i vol viure la ciutat amb plenitud i amb qualitat. Ser vell, avui, ja no significa un estat de marginació. Al 50/60 anys la gent vol espais propis per al seu temps desocupat, vol serveis i vol, en definitiva, la seva Barcelona. Alguns, per això, ja s'han convertit en dinamitzadors del propi grup. D'altres volen que hi hagi gent engrescada que els faci costat i, conjuntament, dissenyen el seu temps desocupat,

que és tot. Uns i altres demanen espais de formació per repensar el que s'ha fet, saber el que es fa i avançar.

CONTINGUTS

0. Presentació del grup i formalització d'un contracte propi

1. Animació sòcio-cultural i temps desocupat en els vells de Barcelona.

- 1.1. Què és l'Animació sòcio-cultural i com intervé?.
- 1.2. Qui són i que fan en el temps desocupat els vells de Barcelona.
- 1.3. La intervenció sòcio-cultural en la vellesa des de l'Administració, les Associacions i el Comerç.

2. Els vells de Barcelona

- 2.1. Els vells de Barcelona: origen i evolució del concepte vell/vellesa.
- 2.2 Factors bio/psico/socials de l'envelleixement.

3. Les motivacions que porten a fer d'animador de vells.

- 3.1. Les motivacions personals de l'animador i la seva influència en allò que proposa i en com intervé en l'àmbit dels vells.

4. La intervenció dels animadors per facilitar processos de grups de vells i equipaments.

- 4.1. Funcions de l'animador.
- 4.2. L'organització de l'equip d'animadors de vells.
- 4.3. Les interrelacions i les actituds personals: anàlisi.
- 4.4. Dinàmica dels grups.
- 4.5. L'espai com a element de relació i intervenció.
- 4.6. Salut i qualitat de vida.

5. L'organització i la planificació.

- 5.1. El disseny de la planificació.
- 5.2. Factors que condicionen la planificació.
- 5.3. Planificació a un centre tancat.
- 5.4. Planificació a un centre obert.

5.5. Planificació de carrer i pis.

5.6. Planificació fora ciutat.

6. Aspectes sectorials per a la intervenció.

- 6.1. La tecnologia.
- 6.2. La natura i l'ecologia a la ciutat
- 6.3. La natura i l'ecologia al camp.
- 6.4. El joc.
- 6.5. L'esport.
- 6.6. La dansa i el ball.
- 6.7. El joc dramàtic.
- 6.8. La música i el cant.
- 6.9. La plàstica.
- 6.10. L'erència cultural.

1.2. CURS D'ANIMACIÓ SÒCIO-CULTURAL

L'experiència ens ensenya que només amb una forta formació sòcio-cultural podem intervenir. Per això, des de fa ja tres cursos, presentem un curs de formació que doni als monitors, animadors, educadors especialitzats, treballadors socials, tècnics socials o culturals, gestors culturals..., un contingut tècnic, ampli i en profunditat de l'animació sòcio-cultural a partir de l'experiència que hem anat construint en aquest país des dels anys seixanta. La complexitat de la intervenció sòcio-cultural en equipaments diaris, en grups difícils, en barris, en col·lectius, en districtes..., fa que avui no puguem anar només amb la bona voluntat, amb l'*'entre tots ho farem tot i l'etern ho provarem'*. La ciutat ens demana una intervenció o una presència cada vegada més forta i més rigorosa. I per arribar aquí cal formació. Una formació estructurada en els plantejaments i la metodologia de l'animació. I en profunditat.

El curs, del qual podeu demanar informació més detallada, està dividit en tres mòduls, que corresponen a tres anys, amb uns objectius, continguts, metodologia i temps propis. En acabar el curs l'Institut lliura un diploma de reconeixement.

CONTINGUTS

A. PRIMER NIVELL

0. Presentació del grup, del programa del curs i contractació de la formació.
1. L'animació sòcio-cultural.
 - 1.1 L'animació sòcio-cultural: metodologia diferencial.
 - 1.2 La cultura, eina d'intervenció social.
 - 1.3 L'anamació sòcio-cultural a Europa, a l'Estat i a Catalunya.
2. Anàlisi interdisciplinari de la vida urbana.
 - 2.1 Anàlisi ecològica de la ciutat.
 - 2.2 Lectura sòcio-política i econòmica de Barcelona i de l'Àrea Metropolitana.
 - 2.3 La intervenció urbanística.
 - 2.4 Vida quotidiana i qualitat de vida.
3. Administració pública i Societat Civil a Barcelon.
 - 3.1 Diversitat d'equipaments: públics, comunitaris i privats.
 - 3.2 L'Administració: pública, anàlisi i funcionament.
 - 3.3 La Societat Civil: anàlisi i funcionament dels associacionismes i de l'oferta comercial.
 - 3.4 Els projectes, els equipaments i les infraestructures sòcio-culturals.
 - 3.5 Intersecció Administració i Societat Civil.
4. Relitat i tendències sòcio-culturals.
 - 4.1 Debats: Estat del Benestar, Societat Gremial, cultura transurbana i identitat, tendència a les arts comunitàries, la gestió d'equipaments...
 - 4.2 Treball d'equip a partir de dossiers.
5. Individu, creativitat i grup.
 - 5.1 Treball de percepció individual de l'entorn i del grup.
 - 5.2 Les interrelacions i les actituds personals a la intervenció anàlisi.
 - 5.3 El desenvolupament de la creativitat com a actitud fonamental de l'animador.

6. Barcelona ara i aquí.

- 6.1 Visites en grups a equipaments.
- 6.2 Estat de la qüestió de l'animació sòcio-cultural a Barcelona.

B. SEGON NIVELL.

1. Mètodes d'anàlisi de l'entorn.

- 1.1 La sociologia.
- 1.2 L'antropologia.
- 1.3 La psicologia social.
- 1.4 L'economia.
- 1.5 El marketing social.
- 1.1 L'Urbanisme.

2. Metodologies de la intervenció social: anàlisi comparativa i camps d'intervenció.

- 2.1 La intervenció sòcio-educativa/pedagògica.
- 2.2 La intervenció existencial.
- 2.3 La intervenció pública/institucional.
- 2.4 La intervenció urbanística.
- 2.5 La intervenció sòcio-econòmica.
- 2.6 La intervenció privada/institucional.
- 2.7 La intervenció sociològica i psico-social.

3. La intervenció des de l'animació sòcio-cultural a Barcelona.

- 3.1 El procés com a base de la intervenció sòcio-cultural.
- 3.2 Elements que prioritza la intervenció sòciocultural: territori, autoorganització de grups, concertació i pactes, dinamització social, produccions culturals...

4. Camps d'intervenció sòcio-cultural en l'ocupació del lleure.

- 4.1 Per trames d'edat: nens, adolescents, joves, adults i vells.
- 4.2 En entitats i serveis: públics, comunitaris o privats.
- 4.3 En territori: districte i barri.

- 4.4 En àmbits específics de grups: disminuïts, excursionistes, toxicòmans...
- 4.5 A partir de temàtics aglutinants.

5. Tècniques grupals i creatives per a la dinamització de grups.

- 5.1 Tècniques d'observació i avaluació individual i intergrupal.
- 5.2 Supostos situacions: lectura i tècniques d'intervenció.

6. Lectura de la dinàmica del propi grup en formació.

- 6.1 Els individuals.
- 6.2 El grup i els seus punts d'identificació.
- 6.3 Xarxes de comunicació, factors d'influència externa...

7. La planificació.

- 7.1 Factors que condicionen la planificació.
- 7.2 Planificació i anàlisi de la realitat.
- 7.3 Mètodes de planificació.
- 7.4 Gestió i planificació: introducció.
- 7.5 Avaluació de les intervencions.

8. Les produccions culturals.

- 8.1 Les polítiques culturals.
- 8.2 Les produccions des de les arts, la comunitat, els treballadors culturals...
- 8.3 Cultura espectacle i cultura participació.
- 8.4 La dinamització cultural.
- 8.5 Equipaments.
- 8.6 La cultura política.

9. La difusió.

- 9.1 Estudis de mercat.
- 9.2 Codis culturals i sistemes comunicatius.
- 9.3 Sectors d'edat, grups socials i subculturals...
- 9.4 Sistemes convencionals de difusió.

C. TERCER NIVELL

1. El projecte d'intervenció.
 - 1.1 Com es fa un projecte d'intervenció sòcio-cultural.
 - 1.2 Visió sintètica dels temes teòrico-pràctics del primer i segon nivell.

2. La supervisió sòcio-cultural.

- 2.1 En l'elecció del camp d'intervenció.
- 2.2. En el procés de planificació.
- 2.3 En les dificultats en el procés de l'acció
- 2.4 En l'avaluació.
- 2.5 Tècniques específiques.

3. La informàtica.

- 3.1 Introducció a la informàtica.
- 3.2 El BASIC.
- 3.3 Informàtica i gestió.
- 3.4 Informació i tractament de dades.
- 3.5 Aspectes psico/socials.
- 3.6 Aplicacions de la informàtica.

4. La gestió.

- 4.1 Tècniques d'organització: organigrama i estructura dinàmica.
- 4.2 Procediments de coordinació i agrupació.
- 4.3 Estudi de necessitats, objectius i serveis.
- 4.4 Previsió de recursos: humans, econòmics i materials.
- 4.5 Avaluació de resultats: indicadors.
- 4.6 Comptabilitat bàsica per a la gestió d'activitats.
- 4.7 Gestió i avaluació de serveis culturals i socials.
- 4.8 Normativa legal: implicacions en la gestió.
- 4.9 Recursos econòmics privats i públics: subvencions, convenis...

5. La comunicació social.

- 5.1 Animació sòcio-cultural i premsa, ràdio i televisió.
- 5.2 El màrqueting i la publicitat.
- 5.3 Comunicació, creativitat i territori.

6. Opcions personals de formació.

6.1 Els alumnes per dos mòduls de formació de l'Institut o d'altres entitats de la ciutat.

D. PROJECTE FINAL

1. És un projecte d'intervenció sòcio-cultural que s'ha de realitzar i avaluar amb el seguiment d'un tutor.

2. LA FORMACIÓ PERMANENT

Els que intervenim sabem que cal reciclar-nos, aprendre noves tècniques, contrastar experiències, conèixer-ne d'altres, contrastar teories amb pràctiques... L'animador sòcio-cultural mai no en sap prou: és un tipus de personatge que sempre està en situació d'aprenentatge.

Aquest curs, a causa de l'oferta de formació permanent que hi ha a Barcelona, hem optat per estructurar-la en dues perspectives: no repetir propostes que es fan, i presentar-vos situacions innovadores o difícils de trobar en l'oferta ciutadana.

2.1. CURSOS ESPECIALES

La intervenció socio-cultural, a Barcelona ben especialment és múltiple i ben diversa. Per això l'Institut, cada curs, ofereix eines de formació per a tots aquells animadors que volen especialitzar-se o aprofundir la seva formació.

2.1.1 La prevenció de les drogodependències

2.1.2 L'animació sòcio-cultural als centres d'ensenyament mitjà.

2.1.3 Animadors sòcio-econòmics i agents de desenvolupament d'autocapacitat.

2.1.4 L'Esport amb disminuïts

2.1.5 Promoció de la salut i animació sòcio-cultural.

2.1.6 El monitor i els disminuïts.

2.1.7 Les cultures juvenils o el dret a la diferència.

2.2. ELS TALLERS DE RECURSOS

L'animació sòcio-cultural no és una bella teoria. És una metodologia, en tot cas, d'intervenció al context sòcio-cultural. I per això, els animadors i treballadors sòcio-culturals necessiten, constantment, recursos tècnics que ens obrin nous camps d'acció, qualifiquin el que fem i ens pistin.

2.2.1 L'Esport com a eina relacional: Problemàtiques relacionals dels grups esportius.

2.2.2 El sexe encara preocupa: Recursos per a animadors.

2.2.3 Recursos comunitaris per a la prevenció de la marginalització social: Equipaments i perfils professionals.

2.2.4 Tècniques i recursos per a la dinamització d'alternatives sòcio-educatives ocupacionals.

2.2.5 Tècniques i recursos per a estudiants en la dinamització d'un centre d'ensenyament mitjà.

2.2.6 Com muntar noves associacions

2.2.7 L'animador de viatges: El viatge, espai de relació i de cultura.

2.2.8 L'Animació sòcio-cultural a les presons.

2.2.9 Com muntar una informació àgil i visual en un centre?

2.2.10 Tècniques per a la dinamització de grups.

2.2.11 Les tècniques de manegament cultural

3. ASSESSORAMENT

El treball sòcio-cultural exigeix un reciclatge constant. Només aquells animadors i treballadors sòcio-culturals que revisen en grup i es plantegen els problemes i les possibles solucions en un clima de treball, avancen. Altrament en cau en la rutina i, ben sovint, en el desengany.

3.1 Animadors de Casal de Joves

Per a tots aquells que estan animant la vida dels Casals de Joves de la ciutat i pensen que, amb un treball conjunt i metòdic, es pot fer del Casal un instrument cada dia més adequat a allò que els joves esperen.

3.2 Animadors a Casal Infantil.

Per a tots els que treballen als Casals i volen una autèntica renovació pedagògia de l'esplai infantil a Barcelona.

3.3 El treball Territorial i Descentralitzat

Per a tots els tècnics de joventut que treballen descentralitzadament als districtes de la ciutat i saben que només es eficaç un treball territorialitzat, multidisciplinar i multiprofessional.

3.4 Monitors d'ocupació i Tutors d'aprenentatges.

Per a tots els que, en els plans d'ocupació de joves, porten els grups de treball.

4. JORNADES DE DEBAT

En un temps de canvi cal innovar. I per innovar cal contrastar experiències, coneixer la realitat, connectar amb gent, grups i entitats que es plantegin solucions operatives... Es per això que l'Institut obra el marc dels debats.

4.1 Els tallers als centres cívics

Per revisar les funcions dels tallers com espais de creació i de relació.

TEMPS: Setembre.

4.2 L'Endemà de la postmodernitat

Per fer un balanç del debat actual sobre la fi de la modernitat i l'inici postindustrial de la postmodernitat. Què qüestiona i què aporta? És, només, un divertiment això de la postmodernitat?

TEMPS: Desembre

4.3 Treball comunitari i de base als districtes de Barcelona

Per estructurar, aprofundir i proposar, encara més, una manera de treballar coordinada als districtes de la ciutat. Tots ho tenim molt clar. Però sabem que, a la pràctica, cal resoldre encara molts problemes.

TEMPS: Març.

4.4 Situacions i tendències sòcio-culturals a Barcelona

Després de moltes experiències i projectes, cal fer balanç i mirar cap a on anem.

TEMPS: Maig.

EINES I RECURSOS

Els processos de formació generen eines i recursos que volem fer conèixer als animadors i als treballadors sòcio-culturals de la ciutat, per suscitar debat, contrastar experiències i facilitar la intervenció sòcio-cultural.

1. Quaderns d'Animació sòcio-cultural urbana.

Els quaderns són uns estris pràctics que volen fornir de recursos als equips de treballadors i animadors sòcio-culturals a partir de presentar experiències fetes a Barcelona o a fora, d'analitzar processos d'intervenció, de plantejar debats sobre situacions concretes... Coneixem poc el treball sòcio-cultural de Barcelona. Coneixem poc el que es fa i es projecta. Necessitem eines per reciclar-nos. Els quaderns, trimestralment, poden ser un suport i una finestra oberta.

2. Assessorament

En la mesura de les disponibilitats humanes que té l'Institut, volem començar una línia d'assessorament amb la col·laboració d'altres departaments municipals, en temes d'animació sòcio-cultural.

Cal connectar per telèfon una sessió de treball.

3. Apunts i Materials

L'institut disposarà, a partir de gener, d'un fons de materials i apunts que es poden adquirir al Centre d'Informació i Documentació de l'Àrea de Joventut a partir d'un catàleg.

4. Diploma de l'Institut.

En acabar les activitats, l'institut liura, si es demana, un diploma d'assistència.

Els que acabin amb una evaluació positiva els cursos d'Introducció a l'animació sòcio-cultural i el curs d'Animació sòcio-

cultural, l'Institut els lliurà un diploma que confirma el seu procés de formació reglada.

5. Inscripcions i informació.

A la Secretaria de l'Institut, de dilluns a divendres, de 10 a 14 h. i els dimarts i dijous de 17 a 19 h.

La inscripció no és en ferm fins que no s'hagi formalitzat el pagament de la matrícula.

6. Adreça i telèfons.

Carrer Ciutat, 11 pral.

T. 315 41 10 — 315 45 51 — 315 48 02

L'educació del Temps Lliure a les Escoles de Mestres

Joan Maria Senent i Sanchez
*Professor de l'Escola d'Animadors Juvenils
i de l'Escola Univ. de Magisteri "EDETANIA"*

Ara farà deu anys que començarem a l'Escola EDETÀNIA l'experiència d'introduir l'educació del temps lliure dins del currículum reglat dels estudis de magisteri. Bon moment, doncs, per fer un balanç d'aquesta tasca i plantejar unes línies de futur del tema en qüestió.

Quan a la tardor de 1977, Paco Ferrer i jo, donàvem voltes a la idea de fer present la formació per al temps lliure dins de l'Escola de Magisteri on acabàvem d'arribar, ho féiem més per una certa necessitat vital per un plantejament de fons sobre el tema. Els dos proveníem de dues associacions clàssiques, -ell del món scout, jo, del junior-, i trobàvem a faltar alguna cosa en un sistema educatiu que, amb la pretensió de formar mestres, ignorava tots els aspectes lúdics, ecològics i recreatius de l'infant. Un poc com a resposta a aquesta carència i un molt com a mitjà de cobrir aquesta necessitat va nàixer l'assignatura opta-

tiva "Pedagogia de l'Aire Lliure". Com el mateix nom indica, ens preocupaven els aspectes lúdics i de vida en la natura, quasi exclusivament, de forma que el contingut de la matèria se centrava en les tècniques d'animació lúdiques i les tècniques d'aire lliure.

L'aventura tingué més exit del que no esperàvem en un principi esperàvem i l'assignatura va cobrir pràcticament el nombre màxim d'alumnes que podia tenir. En passar els primers cursos, ens vam adonar que la majoria dels nostres alumnes eren, al mateix temps, membres d'alguna de les associacions juvenils o col·lectius de barri que trevallaven en el camp del lleure i buscaven un perfeccionament tècnic de la seua formació per utilitzar-lo fonamentalment en el marc de l'esmentada associació. Amb aquesta anàlisi se'n plantejava el dubte de si realment el nostre treball no estava suplint carències formatives de les pròpies associacions o del sistema d'Escoles de Temps Lliure, molt poc nombroses en aquesta època, ja que, dins de l'àmbit valencià, només existia ETELL com a escola oberta a més de l'escola del moviment scout.

En qualsevol dels dos casos, estàvem realitzant una tasca força interessant; però que no cobria els nostres objectius atès que no tenia incidència en el treball professional de l'alumne una volta terminats els seus estudis.

Aquest motiu i l'arribada d'un alumnat nou, no lligat a cap associació de temps lliure foren la causa, a principis dels anys viutanta, d'un canvi en l'orientació de la matèria, en la línia d'abandonar el concepte d'aire lliure, per un altra concepció de l'oci on els aspectes anteriors hi eren compresos juntament amb una visió més ampla del lleure de l'infant que incloïa també aspectes pedagògics, psicològics, socials, etc. Va sortir, aleshores, la "Pedagogia del Temps Lliure" tal com avui es planteja en el currículum de l'escola, és a dir com una matèria que pretén estudiar els factors que incideixen en el temps lliure de l'alumne d'EGB i donar una mínima preparació tècnica que permeta dur endavant un plantejament educatiu sobre el tema.

Al mateix temps es vam trobar amb una demanda creixent

d'alumnes que volien obtenir una titulació per a les activitats de temps lliure. Una bona part d'ells provenien de les associacions existents, i, la majoria, eren joves que sense tenir un contacte previ amb el camp del lleure volien iniciar-se, ampliar el seu currículum, estar preparats per a participar en les campanyes institucionals de vacances o simplement donar eixida a una certa curiositat o al desig d'estar en contacte amb un altra gent d'interessos semblants.

No podíem, ni devíem, donar resposta a aquesta demanda a partir de l'assignatura esmentada, d'una banda, perquè era superior a les capacitats de matrícula, d'una altra, perquè teníem un plantejament diferent. Hom proposà, aleshores, la idea d'establir uns cursos de Monitors de Centres de Vacances i de Directors de Campaments (posteriorment Animadors Juvenils) per a estudiants de magisteri o mestres, que haurien d'estar recolzats per una escola de temps lliure. Plantejat inicialment a nivell local, l'haguérem d'entendre tot seguit a nivell estatal davant la demanda d'estudiants d'altres escoles de magisteri. Els més de sis-cents estudiants o mestres que participaren en els diferents cursos que el darrer estiu es van fer, donà idea de l'acollida i l'extensió que ha tingut (i té) aquesta iniciativa de la qual enguany en farem la vuitena edició.

Fins açí la història que ens ha dut a la situació actual, però cal fer-se algunes preguntes que són la base del plantejament anterior i li donen un suport pedagògic més enllà de la visió folklòrica i oportunista que l'afer podia tenir.

Cal fer una educació de l'oci a les escoles de mestres?

La resposta sembla evident si ens atenem a la demanda social existent. Inserits en un món on el lleure ocupa cada volta més espai en la vida dels xiquets, no actuaria bé l'escola si tornava l'esquena a aquesta realitat i es limitava a un plantejament instructiu en el sentit més clàssic de la paraula. Partint, doncs, d'un plantejament educatiu molt més enllà de la instrucció acadèmica, l'escola haurà d'incloure l'educació del temps lliure i els mestres, en conseqüència, haurien d'estar preparats per dur-la endavant.

De fet, la presència d'un ventall d'activitats anomenades "extraescolars" que intenten ocupar una part del temps lliure dels escolars és una realitat en molts col·legis. Amb tot això, considere que aquesta modalitat no cobreix, ni de bon tros, les necessitats, bé perquè en molts casos continua sent un procés instructiu quasi exclusivament bé perquè habitualment els mestres se'n desentenen i no tenen cap incidència en la vida habitual de la classe. Cal, doncs, que l'educació de l'oci estiga emmarcada dins del projecte educatiu que el col·legi proposa i que els mestres tinguen un paper actiu en el seu desplegament.

D'una forma prou limitada, ja el Ministeri d'Educació va abordar la qüestió quan, als Programes Renovats de l'E.G.B., introduí, nuclís d'activitats, esportives, ecològiques o tecnològiques a l'aire lliure que tots els escolars haurien de desenrotillar en els seus programes. La realitat, però, està lluny encara d'aquesta programació.

Sent important la preparació personal dels alumnes, hi ha uns altres motius tan importants o més que justifiquen la inclusió d'una educació del lleure a les Escoles de Mestres. Em referesc, fonamentalment, als aspectes metodològics que sustenten el nostre treball. És curiós que els alumnes accepten com a normal el canvi metodològic que es produeix a l'hora de treballar la Pedagogia del Temps Lliure. Un aire molt més informal, lúdic i personalitzador envaeix la classe i els individus responden d'una forma més relaxada i espontània al treball i a la relació personal amb els professors i els seus companys. Aquesta relació i aquestes formes de concebre el treball són perfectament transferibles a les altres matèries del currículum i, en certa manera, nosaltres hem vist a la nostra Escola, com els mateixos alumnes eren la font d'aquestes transferències i modificaven indirectament la metodologia d'altres camps de treball.

Educació del lleure a les Escoles de Mestres ó Escoles de Temps Lliure a les Escoles de Mestres?

Durant un cert temps s'han presentant com oposades aquestes dues línies. El plantejament semblava reduir-se a

una qüestió de competències entre institucions diferents oblidant l'objectiu educatiu de totes dues. Per a mi i per les raons que abans exposava, queda molt clar que una Escola de Mestres hauria de plantejar-se, en tot cas, la preparació dels seus alumnes quant a l'educació del temps lliure. En aquest aspecte l'Escola de Mestres coincideix amb l'Escola de Temps Lliure, però amb una visió diferent ja que el camp de treball des del qual s'enfoca la qüestió en la primera és el que envolta la realitat de l'escola, mentre que en el segon cas es tracta d'una perspectiva prou més ampla.

Queda clara, per tant, la qüestió pel que fa a la formació i, quedaria l'aspecte de la capacitat legal per dir-ho d'alguna manera, es a dir, de les titulacions. Durant molt de temps he defensat, fins i tot públicament, que no haurien de constituir-se Escoles de Temps Lliure dins les actuals Escoles de Mestres, sinó que era preferible arribar a acords de col·laboració entre totes dues institucions, deixant el tema de l'expedició de títols i diplomes per a les Escoles de Temps Lliure. Avui, tanmateix, no n'estic tan segur.

Dues raons pesen en el meu ànim en revisar el tema. D'una banda, el fet que en algunes comunitats autònombes, com la valenciana, haja hagut una política d'obertura quant a la constitució d'escoles de Temps Lliure, -ja n'hi ha tretze al País-, ha permès una oferta força interessant de línies ideològiques i metodològiques, dins de les quals, l'Escola de Magisteri podria oferir la seua pròpia insistència més en els aspectes heurístics i bibliogràfics i aprofundint sobre els substrats pedagògics, psicològics i socials de l'educació del lleure.

D'altra banda, també cal tenir en compte que en moltes comunitats autònombes no hi ha escoles de temps lliure per no haver-se desplegat la legislació que en permet la creació. Algunes Escoles de Mestres d'aquests territoris compten amb una infraestructura que els permet de plantejar fàcilment la creació d'Escoles de temps Lliure, una volta establert el marc legal corresponent, la qual cosa n'agilitaria la implantació. Per les dues raons esmentades crec que la creació d'escoles de Temps Lliure en les Escoles de Mestres és una via, actualment oberta, que cal contemplar.

Així doncs, l'educació en el temps lliure ha esdevingut un tema que tota institució de formació del professorat, -i l'Escola de Mestres n'és una bàsica en l'actual sistema educatiu- haurà d'abordar, en el futur, bé siga per raons de fonamentació psicopedagògica del concepte de persona que jau sota el seu plantejament educatiu, bé per raons de demanda social, metodològiques o, fins i tot administratives.

Burjassot, vit-i-set de gener de 1987

ANNEX

Per tal de completar la informació sobre aquest tema sense pretendre donar-ne una relació exhaustiva, oferesc algunes dades sobre les Escoles de Magisteri que treballen d'alguna manera el camp del lleure:

1.- Escoles de Magisteri que compten també amb una Escola de Temps Lliure:

- Escola Univ. "CARDENAL CISNEROS". Alcalá de Henares
- Escola Univ. "LA SALLE". Aravaca Madrid
- Escola Univ. "DON BOSCO". Madrid
- Escola Univ. "SAGRADOS CORAZONES". Torrelavega

Cantabria

- Escola Univ. "VIRGEN DEL PILAR". Zaragoza

2.- Escoles de Magisteri que tenen una assignatura sobre el tema de l'educació del temps lliure dins del seu currículum:

- Escola Univ. "CARDENAL CISNEROS". Alcalá de Henares
- Escola Univ. "JAUME BALMES". Vic Barcelona
- Escola Univ. de BELLATERRA. Barcelona
- Escola Univ. "SAGRADO CORAZON". Córdoba
- Escola Univ. "LA INMACULADA". Camponaraya Ponferrada
- Escola Univ. "DON BOSCO". Madrid
- Escola Univ. "LA SALLE". Aravaca Madrid
- Escola Univ. "ESCORIAZA". Escoriaza Guipúzcoa
- Escola Univ. "SAGRADOS CORAZONES". Torrelavega

Cantabria

- Escola Univ. "CARDENAL SPINOLA". Sevilla
- Escola Univ. "EDETANIA". Godella València
- Escola Univ. "FRAY LUIS DE LEON". Valladolid
- Escola Univ. "VIRGEN DEL PILAR". Zaragoza

3.- D'altres Escoles de Mestres que treballen el camp del temps lliure però no com a assignatura:

- Escola Univ. "BLANQUERNA". Barcelona
- Escola Univ. "MONSEÑOR CIRARDA". Jerez Cádiz
- Escola Univ. "ESCUNI". Madrid
- Escola Univ. "P. ENRIQUE OSSO". Oviedo
- Escola Univ. "NTRA. SRA DE BEGOÑA". Derio Bilbao
- Escola Univ. "CEI CHESTE". Cheste València
- Escola Univ. "LUIS VIVES". Salamanca

Legislación

20005 SAN SEBASTIAN
(Guipúzcoa)

Mundo Nuevo
Escuela de Educadores en Tiempo Libre
Amara, 21
Telf: (943) 45 75 11
Titula: Directores, Monitores y Jefes de Acampada.
20006 SAN SEBASTIAN
(Guipúzcoa)

Diocesana de Tiempo Libre
Cáritas diocesana del Obispado de Álava
Olaguibel, 2
Telf: (945) 23 28 50
Titula: Directores, Monitores y Jefes de Acampada.
01004 VITORIA
(Álava)

Edex-Eskola — Haurrak
Muelle de Ripa, 8
Telf: (94) 424 57 19
Titula: Directores, Monitores y Animadores Socioculturales
48001 BILBAO
(Vizcaya)

VALENCIA

Escuela "Bona Gent"
Pla de la Cruz, 6-2*.
46001 VALENCIA

Escuela "E.TELL."
Jorge Juan, 18.
46004 VALENCIA

Escuela "Insignia de Madera"
Don Juan de Vilarrasa, 12-1*.
46001 VALENCIA

Escuela "Centro Excursionista de Valencia"

Caballeros, 31.
46001 VALENCIA

Escuela "Fernando Soto"
Pintor Salvador Abril, 13-10*.
46005 VALENCIA

Escuela "Lluerna"
Moviment Escola Diocesis de Valencia.
Castellón, 17-1*.
46004 VALENCIA

Escuela "Cuyju"
Llanera de Ranes, 30.
46017 VALENCIA

Escuela "Juniors Movimiento Diocesano de Valencia"
Purísima, 14.
46001 VALENCIA

Escuela "Edetania"
Cruz Roja Española
Avda. Novelda, 28.
03010 ALICANTE

Escola d'Animadors Juvenils
C/ Jeronimo Monzoriu, 19
VALENCIA

Escola d'Animadors Juvenils
ALACANT

Escola d'Animadors Juvenils
CASTELLÓ

Què és?

EL TURISME JUVENIL

TIVE és l'organisme que, al nostre país, s'ocupa de promocionar el Turisme Juvenil. Fins ara 30 punts de venda per la geografia espanyola semblaven cobrir les necessitats dels joves; la realitat és altra, i avui la demanda ja exigeix obertures i possibilitats noves, les quals acosten cada vegada més les ofertes del TIVE als joves.

Tot preveient aquestes necessitats, l'Institut de la Joventut, a través del qual TIVE pertany al Ministeri de Cultura, ha establert un acord amb la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència de la Generalitat Valenciana, en virtud del qual, la Direcció General de Joventut es converteix en el gestor de totes aquelles funcions a la Comunitat Valenciana. A curt termini, l'acord permetrà una oferta més àmplia i l'existència de prous punts d'informació i venda de productes internacionals, nacionals i de la Comunitat Valenciana.

Els productes que hi ha en aquests moments són molt interessants, sobretot en:

TRANSPORTS INTERNACIONALS

AVIÓ: Es gestionen bitllets amb reduccions importants, amb passatges SATA, en diferents companyies comercials. IBERIA, KLM (Compañía Reial Holandesa), BRITISH AIRWAYS són les més utilitzades pels joves. Però també hi han acords amb les línies poloneses, iugoslaves, búlgares, etc. En altres ocasions també utilitzem vols "charter".

FERROCARRIL: A través dels billets BIS (Bitllet Internacional Jove) D'EUROTRAIN, els menors de 26 anys obtenen preus

amb grans descomptes, els quals arriben fins al 40% i que permeten viatges per tota Europa i el Marroc, amb origen o destinació a qualsevol punt d'Espanya, vàlids per a dos mesos i amb parades permeses al llarg del trajecte. L'INTER RAIL, abonament d'un mes per a ferrocarrils europeus, i la darrera modalitat, INTER RAIL+VAIXEL, el qual afegeix als avantatges esmentats descomptes en diferents companyies marítimes. EL BRIT RAIL PASS i altres productes per a xarxes estrangeres també son proporcionats per TIVE. A més la TARGETA JOVE de RENFE, encara poc coneguda.

AUTOBUS: En general, les Companyes de transport per carretera concedeixen bons descomptes per a estudiants. Per aquest procediment s'hi pot viatjar a Alemanya, Itàlia, Suïsa, Països Escandinaus, etc., sense haver de preocuparnos per passos de fronteres o connexions ferroviàries, raons que els fan ser utilitzats amb freqüència pel nostre públic.

ALLOTJAMENTS: Espanya pertany a la Federació Internacional, juntament amb 52 països de tots els Continents. Hi han Albergs, per exemple, a E.E.U.U., Nord d'Africa, Àsia, etc., i la xarxa està en expansió constant, Amèrica Latina i el Surest Asiàtic s'integraran en aquesta xarxa d'allotjaments -actualment més de 5.000 distribuïts arreu del món-, incloent-hi 125 de la Xarxa Espanyola, els quals ara, són gestionats per cadascuna de les Comunitats Autònombes, aquestes també estan augmentant i millorant la qualitat dels existents. Guies nacionals i internacionals i senzills procediments de reserva prèvia, faciliten la utilització dels Albergs, en general, dignes i senzills, i en molts països, inclús excel·lents.

També són gestionades altres possibilitats: places individuals i en grup en residències hotels d'estudiants, etc.

VIATGES: És freqüent la realització de viatges organitzats a petició de grups d'Associacions, Instituts, Facultats, etc. De vegades ja hi ha uns itineraris oferits per a col·lectius.

CURSOS D'IDIOMES: Durant tot l'any TIVE inscriu en Cursos a l'estrange, per a l'aprenentatge de l'anglès, el francès o l'italià a països europeus o d'altres continents. Alhora es gestiona el trasllat i l'allotjament amb famílies, a residències i hotels.

ASSEGURANCES ISIS: És una assegurança internacional, vàlida per a tot el món, la qual otorga una àmplia protecció als joves en els viatges i estades a l'estrange, cobrint les despeses d'assistència mèdica i medicaments en els casos de malaltia o accident, pèrdua d'equipatge i cancelació de serveis turístics per part de l'usuari, (no cobreix cap despesa dins del país d'origen).

Combinació A. Cobreix tot cas d'accident a malaltia del titular a conseqüència de viatges en qualsevol mitjà de transport, incloent-hi l'avió, el treball en fàbriques o qualsevol altre lloc, pràctica dels esports (excepte esports d'hivern) i pèrdua o deteriorament de l'equipatge fins una quantitat de 100.000 ptes.

Combinació B. Inclou tot allò exposat abans, menys el risc d'equipatge.

CARNET INTERNACIONAL D'ESTUDIANTS I ESCOLARS: Creat per la Conferència Internacional de Viatges per a Estudiants (ISTC) és expedit i acceptat per cadascuna de les 52 Oficines Nacionals de Viatges per a Estudiants, membres de l'esmentada Associació. Vàlid de gener a desembre de cada any.

Cal per utilitzar el programa de vols especials per a estudiants, reemplaça altres identificacions a efectes internacionals, proveix els estudiants d'una documentació única i uniforme i permet l'obtenció d'altres facilitats.

És expedit:

- Estudiants d'ensenyament superior.
- Estudiants del nivell secundari.

Cal la presentació d'un document on s'acredite que l'estudiant està matriculat en un curs complet, una fotografia i l'abonament de 200 pts.

CARNET INTERNACIONAL DE PROFESSOR: Creat per la Conferència Internacional de Viatges per a estudiants (ITSC), és expedit i acceptat per cadascuna de les 52 Oficines Nacionals de Viatges per a Estudiants, membres de l'esmentada Associació. Vàlid de gener a desembre de cada any.

És expedit a professors dels nivells primari, secundari i universitari.

Cal la presentació d'un document on s'acredite que el pro-

fessor es troba en actiu durant el curs acadèmic en qüestió, una fotografia i l'abonament de MIL PESSETES (1.000 ptes.).

CARNET INTERNACIONAL D'ALBERGS JUVENILS: Creat per la I.Y.H.F. (Federació Internacional d'Albergs Juvenils) i reconegut per totes les Associacions membres, permet l'allotjament a bon preu i en ambient juvenil en més de 5.000 albergs de tot el món.

N'hi han les modalitats i preus següents:

Junior (-de 26 anys)	500 ptes.
Senior (+ de 26 anys)	1.000 ptes.
Grups	2.000 ptes.
Invitat estranger.....	1.800 ptes.

TARGETA INTERNACIONAL DE JOVES: La targeta YIEE està destinada a afavorir el desplaçaments i l'encontre dels joves en els viatges internacionals, acollint-se als beneficis oferits en tots els països, per les Organitzacions pertanyents a la Federació Internacional d'Organitzacions de Viatges per a Joves (FIYTO).

Es expedida a tots els joves fins el 26 anys. Cal la presentació del D.N.I. o Passaport, una fotografia i l'abonament de 200 ptes.

GUIES D'ALBERGS JUVENILS: Amb la relació, dades i informació precisa de més de 5.300 albergs juvenils repartits arreu del món.

Internacional: Preu 400 ptes.

Volum I

Europa i Mediterrani.

Volum II

Africa, Amèrica, Àsia i Austràlia.

Nacional:

De llurament gratuït, annexa al carnet d'Alberguista. Venda al preu de 100 ptes. en altres casos.

ALTRES GUIES: Hi ha altres guies, d'allotjament econòmic per a joves, a Europa i Nord-Amèrica (ISTC). Descompte per a joves

amb targeta YIEE (FIYTO), guia de viatges per a joves (ISTC).

CURSOS D'IDIOMES: Un Servei més per a tots el joves amb la possibilitat d'aprendre i perfeccionar una segona llengua al país d'origen, a través dels cursos que TIVE selecciona a Alemania, Estats Units, Gran Bretanya, Irlanda i Suïsa.

FRANCISCO MANZANEQUE
Responsable de TIVE
-València-